

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MARK PERRYMAN

FİLOZOFLAR FUTBOLCU OLSAYDI

Filozoflar Futbolcu Olsaydı (Filozof Futbol)

ON BİR BÜYÜK DÜŞÜNÜRÜN DERİN OYUNLARI

Mark Perryman

Türkçesi:
Almila ÖZDEK

İLKBIZ Yayınevi 2
Filozoflar Futbolcu Olsaydı

© Mark Perryman 1997

*First published in the United Kingdom by
Penguin Books Ltd, 1997*

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları
İlkbiz Yayınevi'ne aittir, 2004

Özgün Adı: Philosophy Football
Çeviren: Almıla Özdek
Yayına Hazırlayan: İnan Çetin
Sayfa Tasarımı: Shah Batu Khan
Kapak Tasarımı: Dursun Şahin
Kapak Fotoğrafı: Ferhat Uludağlar

ISBN: 975-92001-1-2

1.Basım: İstanbul, Mart 2004

Baskı Adedi: 2000

İlkbiz Yayınevi
İstiklal Cad. Bekar Sk.
No:20/4 Beyoğlu/İstanbul
Tel: (0212) 243 19 13 / 243 19 73
Fax: (0212) 243 10 51
ilkbiz@ilkbiz.com

İÇİNDEKİLER

Filozof Futbol | 5

Alkışlar | 6

Yöneticiden Notlar | 9

Takım Nasıl Oluşturuldu | 12

Albert Camus | 15

Simone de Beauvoir | 27

Jean Baudrillard | 37

William Shakespeare | 47

Friedrich Nietzsche | 57

Ludwig Wittgenstein | 67

Oscar Wilde | 77

Sun Tzu | 87

Umberto Eco | 99

Antonio Gramsci | 109

Bob Marley | 119

Dizin | 129

Resim Kaynakları | 131

Filozof Futbol

Mark Perryman; Filozof Futbol'un kurucularından biridir; entelektüel seçkinliğin spor giysileri tasarımcısı, birçok düşünürün aforizmlerle işlenmiş formalarının ve bu arada Albert Camus'nun kaleci formasının üreticilerinden biri; ve bu kitaba ilham veren, erkek giyimiyle ilgili fikirlerin yaratıcılarından. White Hart Lane'de, yükselmeye istekli West Stand'daki yerinde olmadığı zamanlar When Saturday Comes için düzenli olarak yazı yazar. Birleşik Futbol: 'Yeni İş, Özel Görev Kuvveti ve Oyunun Geleceği (Football United: New Labour, The Task Force & the Future of the Game) adlı Fabian Society Raporu'nun yazarı; aynı zamanda çağdaş politika teorileri üzerine yazılmış makalelerden oluşan Altered States (Değişen Devletler) ve The Blair Agenda (Blair Gündemi) adlı iki derlemenin editörüdür. Ama Mark, kendi başına yazacak kadar olgunlaştığını düşündüğünde yazdığı ilk kitap Filozof Futbol olmuştur.

ALKIŞLAR

Filozof Futbol 1994 yılının Aralık ayında, birkaç yakın arkadaşın Noel Baba için astığı çoraplara Albert Camus'un kaleci formasını sokuşturmaya ancak fırsat bulabildiğimiz bir zamanda kuruldu. Sizin daha "Spurs en son ne zaman lig şampiyonu oldu?" demenize kalmadan Danny Blanchflower, Jean Baudrillard, Bill Shankly ve Antonio Gramsci de formalılar arasına katıldı ve böylece Filozof Futbol'dakiler, kendilerine gururla "entelektüel seçkinliğin spor giysileri tasarımcıları" ünvanını yakıştırdılar.

Hugh Tisdale olmasaydı, bu teşebbüs benim çılgın beynimin diplerine hapsedilmiş zavallı bir ticari fikir olmaktan hiçbir zaman kurtulamazdı. Hugh, sanatkârane sihirbazlığıyla, düşünürlerimizin derin sözlerini bir anda herkesin diline dolanacak ve podyumları süsleyecek moda özdeyişlere dönüştürmeyi başardı. Bu arada, bu kitap üzerinde çalışırken, benim tuttuğum takım olan Spurs'ün Hugh'un takımı Aston Villa'ya yenilmekten bir anda vazgeçmesinin, iş ilişkilerimizde mucizeler yarattığını da söylemeliyim.

Kentish Town'un en usta baskıcıları olan Fifth Column ekibinden Pedro ve Jill, hedefimize ulaşmamızda hayati önem taşıyan görevlerden birini üstlendiler. Bu arkadaşların erdemleri, formalarda çok az kaydırma yapmaktan ödemelerimizde hoşgörü göstermeye kadar uzanır; aksi takdirde Eric Cantona'nın sallantıdaki entelektüel popülaritesi yüzünden yıkılır giderdik.

Alıntılarımızın doğruluğu titizlikle araştırılmıştır, doğruluk yönünde gösterdiğim bu tutumluluğun bir dahaki Tory kabinesinde beni sonucu önceden belli bahis konusu haline getireceğinden eminim (tabii bu kabine bir daha kurulursa!). Ama bu arada John O'Reilly, Geoff Andrews, Peter Martin, Ben Lyttleton, Simon Arbutnot ve Toby Staveley'ye, büyük bir titizlikle bana sağladıkları ve benim de büyük bir açgözlülükle istismar ettiğim kaynaklar için her zaman borçlu kalacağım. Eğer okurlarımız arasında büyük insanların, iyi insanların ve bir de Arsène Wenger'in derin düşünceler taşıyan sözlerini toplamış olanlar varsa, onları da değerlendirmekten mutluluk duyarım. Sevdiğiniz oyuncu bu değerlendirmeden geçip Filozof Futbol tişörtleriyle ölümsüzlüğe kavuşma hakkını kazanırsa, ilk tişörtlü siz sahip olacaksınız. Ama bunun için PO Box 10684, London N156XA adresine adıma mektup göndermeniz gerekiyor, hadi bakalım!

Bu muhteşem eseri yazarken Charlie Connelly, Jon Mustafa, Konrad Caulkett, Jeremy Gilbert, Tim Bewes ve Herbert Pimlott'un radar gibi kulaklarından da çok faydalandım. Onlardan aldığım bilgilerle, kitabı okurken genellikle doğru yerlerde sırtıttığınızı, güldüğünüzü ve iç çektiğinizi öğrenmem, yazılarımla boğuşurken çalışma masamı her zamankinden daha fazla dağıtmama sebep oldu.

Stephen Parrott Birkbeck College'da "Futbol, Kültür ve Toplum" üzerine verdiği akşam dersleriyle (hayır, hiç de şaka yapmıyorum) projemize fikirsel bir bütünlük ve incelik kazandırdı.

Penguin'in yayın direktörü Tony Lacey bize, çoğu klüp yöneticisini utandıracak kadar çok anlayış ve yakınlık gösterdi. Şurası kesin ki, kitap tanıtımlarına gitmeye gerçekten değebilir; tıpkı benim Scribes West'in karanlık köşelerinde adamcağızın yakasına yapışmama değdiği gibi. Ve David Watson, yazılarım üzerinde acıma-

sızca o kadar çok düzeltme yaptı ki futbol takımları bile sezon öncesi bu kadar sıkı idman yapmamışlardır. Nakit parayla dolu kah-verengi kağıt çantası postada.

When Saturday Comes'dan Doug Cheeseman kitabın kapağında muhteşem bir oyun çıkardı. Yine bu yarı-nezih futbol dergisinde çalışan Tim Bradford artık alıştığımız illustrasyon dehasıyla sözcüklerime hayat verdi; Gráinne Kelly'nin yaptığı ilham dolu resim araştırması sayesinde ise benim seçmece takımım yüzlerine kavuştu.

Sevgili takımım Spurs'den de ilham almak istedim ama ne yazık ki, Gerry Francis'in hakkında kitap yazabileceği bu sakatlar listesiyle, 1996-1997 sezonunda zafer günleri ufukta görünmüyor. Yine de yılın en büyük dev-öldürme hareketine gaz veren o müthiş ağıtta dendiği gibi, "artık bundan daha kötüsü olamaz."

Ve son olarak –ama doğrusunu isterseniz benim kişisel takım listemde yeri ilk sıradır– Anne Coddington; bir oğlan çocuğunun isteyebileceğinden çok daha fazla sevgi, destek ve geri besleme sağlayan o muhteşem kadın. Anne'in futbol üzerine kendine ait bir kitap yazmakta olduğunu düşünürseniz, sabrının ve güvenilirliğinin ne kadar çok olduğunu da anlayabilirsiniz.

YÖNETİCİDEN NOTLAR

Spurs'ün kendi evinde tattığı yeni bir yenilgiden sonra karamsarlık içinde düşünüp durmak, en yılmaz taraftarın bile tepesinin tasını attırmaya yeter. İşte böyle bir ilham, Albert Camus'yu Filozof Futbol takımına ilk oyuncu olarak seçmemizi sağladı. Elbette, Albert'in gerçek hayatta da hem bir filozof hem de bir futbolcu olmasının konuyla pek alakası yok. –Jean Baudrillard ve Umberto Eco'nun maç öncesi yapılan o ideolojik gaza getirme konuşmalarında bu noktayı bana mutlaka hatırlatmak isteyeceklerinden eminim. Gerçekdışılıklar ve benzerlikler postmodernizmin profesörleri arasında çok moda; ve feyk atma inancı, Wimbledon'un penaltı iddialarıyla beraber, Selhurst Park'ta epey taraftar bulabilir kendine.

Dave Sexton ve John Beck –ki Cambridge United'da yönetici olmaları oldukça uygundur– entelektüel ilkeleri sebebiyle, Philosophy Now (Şimdi Felsefe) dergisinde ilk anılanlar arasına girdiler. Bu arada sanat dergisi The Tate'in güvenilir, ama bir o kadar da şaşırtıcı haberine göre altmışlı yıllarda Gallerden gelen belalı üçlü Jean Genet, Jacques Derrida ve Louis Althusser Paris Saint Germain tribününün müdavimleriydiler, tabii bu durumda “Kruvazanları kim bitirdi?” şarkılarıyla bütün o esprilere katıldıklarına da şüphe yok. Böyle büyük düşünürler hakkında aldığımız benzeri raporlar sayesinde Filozof Futbol doğdu. Biraz fantezi biraz gerçek, bizim tek hırslımız dünyanın büyük düşünürlerinin bu güzel oyun hakkında ne düşündüklerini ortaya çıkarmaktı. Gariptir ki, ilk on biri oluşturacak ukala özdeyişleri bulmak bizim için çocuk oyuncağı oldu; ve eğer bu takım best-seller

listelerinde yukarıya çıkmayı başarsa, göreceksiniz ki bunlardan bizde daha çok var: Homer, Kirkegaard, Orwell, Hite, Greer, McLuhan, Bunyan, Wordsworth, Cezanne ve Shostakovich yedek takım sıralarında gittikçe yükseliyorlar; onlardan elimize ulaşan raporlara göre, önlerinde çok parlak bir gelecek var.

İlk takımımız Albert Camus ile başlıyor ve Bob Marley ile son buluyor; orta sahada da Taoizm, Marksizm, mantıkçı olumlayıcılık ve eşcinsel özgürlüğü gibi akımları birleştiren geniş bir sınır çizili. Bu oyuncuların saha üzerindeki pervasızlıkları hakkındaki rivayetler başka bir kitabı dolduracak kadar çok olabilir; ama ağırları paralayan özdeyişlerinin her biri çok samimi. X-Dosyaları'na gelince, bu dosyaların en akla gelmedik kaynaklardan gerçekleri çıkartma yeteneğimize hiçbir katkıları olmadı. Program koleksiyonu yapan ve her eski şeye büyük ilgi duyan okurlar ise, Uzak Doğu'dan transfer ettiğimiz düşünür Sun Tzu dışında, tartışmaya açık postmodernizmiyle takımımızın epey güncel olduğunu görünce hayal kırıklığına uğrayacaklar ne yazık ki. Güzel günlerinin çoktan geride kalmasına ve dikkatle kurulmuş savunmalarının da yıkılmak üzere olmasına rağmen, Greklere karşı bir tavrımız yok. Biz daha çok, bütün o mızrak atma, disk atma ve beylik "futbol sezonu bir maratondur, kısa mesafe koşusu değil" laflarıyla, katlanmaya değmeyecek kadar çok sorun çıkartacaklarını düşünüydük. Tabii ki Socrates bizim aklımızı çeldi -ne de olsa birçok defa Brezilya'ya katıldı- ama bu konularda mantıklı davranmamız gerekiyor; hem şunu da unutmamalı ki, eğer iki bin seneden daha uzun bir zamandır ortalarda dolaşıyorsanız iyi günlerinizin geride kalmış olması kaçınılmazdır.

Yine de, Greklerin bütün yöneticilere, oyunculara ve taraftarlara öğretecekleri bir özellik var: Metanet. Highbury'de, kısa ve öz konuşmayı hayatının her alanına uyarlayan Ian Wright, çok tuttuğu bu özelliği özdeyişinde çok açık bir şekilde anlatıyor: "Cephanelik mi? İyile kötüyü beraber almalısınız; bu, aşk ve nefret, savaş ve barış ve diğer bütün o zırvallar gibidir."

Felsefenin kökünde, tanıdığımız çim evrenimize tanımadığımız bir varlık girdiğinde hangi şarkıyı söylemeye eğilimli olduğumuzu bulmak yatar: “Oo, sizin mi?” O halde belki de tarihin en önemli beyinlerinin bir Cumartesi günü öğleden sonra saat 4.45’te bilgisayarlarını, dakti-lolarını ya da tüy kalemlerini bir tarafa bırakıp atılan golleri görmeye çalışmalarına pek şaşmamak lazım. Batı felsefesinin büyük tarihçisi Bertrand Russell da, bu yuvarlak, deriden nesneye tekme atarken aynı zamanda Aristotle’un metafiziğine şöyle bir açıklama getirebilen yirmi iki adamdan büyülenmişti: “Futbol oynayan adamlar, bir daha hiç futbol oynamasalar bile, her zaman yaşayacaklardır.” John Motson’un bu kadar aşikâr bir gerçeği dile getirmekte yalnız olmadığını görmek gerçekten güzel.

Futbol, Bertrand’a ve onun dostlarına, değişen dünyada ayaklarını yere sağlam basmalarında yardım etti; o halde, bu komplimana bu iyi çocukları ve birazcık abartılmış sporculuk özgeçmişleriyle yalnız bir genç kızı bir araya getirerek karşılık vermekten daha uygun ne olabilir? Ne de olsa, onları içlerindeki futbolcu potansiyelini geliştirmek için gerekli idmanları yapmak ve zamanı ayırmaktan alıkoyan tek şey derin derin düşünmeleriydi.

Akademisyenler diye bilinen takımımızın geleceğinin İskoç liginin alt sıralarında takılıp kalacağı düşünülüyordu, ama böyle düşünenleri utandırdık. Artık Partick Thistle, Forfar Athletic ve Ross County’ye yapılan uzak seyahatler yok, şimdi biz onlardan medeniyetin geleceği için savaşmalarını istiyoruz. Bencil sponsorların logoları ve bir zamanlar deplasman formaları diye bilinen, naylondan yapılmış o moda canavarları sahayı çok uzun süredir işgal etmiş durumdalar. Ama Filozof Futbol ucuz, adi kumaşlar için değil, yüzde yüz pamuk için oynuyor, teşekkür ederiz. Biz, entelektüel seçkinliğin klasikleşmiş oyuncularız. Bizim öykümüz bu.

Mark Perryman

Eylül 1997

TAKIM NASIL OLUŞTURULDU

1. *Albert Camus (1913-1960)*

Nobel ödüllü varoluşçu yazar, *Düşüş* ve *Yabancı* adlı yapıtların sahibi. Cezayir doğumlu, gazetecilik yaptı ve İkinci Dünya Savaşı sırasında Fransız direnişçilerini tutan yeraltı basını için makaleler yazdı. 1950'lerde, savaş sonrası dönemin en önemli kültürel isimlerinden biri olarak sivrildi.

2. *Simone de Beauvoir (1908-1986)*

Feminizmin anası, kurmaca yazarı, dört ciltlik bir özyaşamöyküsünün ve *Kadın Nedir* adlı yapıtın sahibi. Erkeklerin neden kendilerini özne, kadınları da nesne olarak işleyen yazılar yazdıklarını anlamamızı sağladı.

3. *Jean Baudrillard (1929-)*

Postmodernizmin öncülerinden biri. Medya dünyasının kafasını taktığı provokatif bir yazar, *Körfez Savaşı Olmadı* adlı yapıtında, doğru kavramından topluma kadar her şeyin sonunu önceden ilan ediyor.

4. *William Shakespeare (1564-1616)*

İngilizlerin en büyük oyun yazarı. Çok sayıda trajedinin, komedinin ve tarihsel oyunun yazarı, aynı zamanda birkaç romantik sone de yazdı. Bugünlerde daha çok Kenneth Branagh'ın senaristi olarak tanınıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

5. Friedrich Nietzsche (1844-1900)

İyi ve kötü arasındaki farkı iyice belirsizleştirdiği için bazılarının tehlikeli bulunduğu bir düşünür. Tartışmadan hiç kaçınmayan kişiliğiyle, politik liderlikte güçlü bireyciliğin önemini ateşle savundu.

6. Ludwig Wittgenstein (1889-1951)

Avusturyalı, Britanya'ya yerleşmeden önce çok seyahat etti. Bertrand Russell'ın çağdaşı, ama felsefi çalışmalarının merkezine dilbilimsel analizleri yerleştirmesiyle Russell'dan ayrılıyor.

7. Oscar Wilde (1854-1900)

Nüktedan, yazar, parti müdavimi. Egzotik hayat tarzı yüzünden çok eleştiriye uğradı ve nihayet, kendisinin de acı bir gülümsemeyle söylediği gibi, “adını söylemeye cesaret edemeyen bir sevgi yüzünden” hapse gönderildi.

8. Sun Tzu (tahminen 500 BC)

Belirsizliğin hakim olduğu bir dönemde Eski Çin'de general ve askeri stratejistti. *Savaş Sanatı* adlı yapıtı şimdilerde, işlerinde bir amaç arayan takım elbiseli reklamcılar ve şirketlerin personel müdürleri tarafından okunuyor.

9. Umberto Eco (1932-)

Üniversite öğretim üyesi ve en çok satan romancı. *Gülün Adı*, çevrildiği her dilde okurlarını büyüleyen bir ortaçağ detektiflik romanı. Akademik çalışmaları özellikle gösterge bilim üzerinde yoğunlaşmıştır.

10. Antonio Gramsci (1891-1937)

Mussolini'nin faşistlerinin elinde trajik bir ölümle hayatı noktalanan kahraman İtalyan Marksisti. Hapishanede tuttuğu notlar ölümünden sonra yayımlandı ve politik güçlerin nasıl işledikleri üzerine yaptığı etkili tariflerle beğeni kazandı.

11. Bob Marley (1945-1981)

Müziyen ve sofı bir Rastafar, birçok anlamda reggae müziğinin kurucusu sayılabilir. Müzik için bütün dünyayı kat etmesine rağmen, anayurdu Jamaika'yı karmaşaya sürükleyen siyasal partiler arasında uzlaşma sağlamak için zaman ayırmayı da başardı.

Albert Camus

Racing Universitaire Algerois ve Cezayir

Bir Numara: Kaleci

“Bunca yıl dünyanın bana sunduğu sayısız tecrübeden sonra, ahlak ve sorumluluk hakkında uzun vadede en emin olduğum şeyleri futbola borçluyum.”

ALBERT CAMUS, *France Football*, 1957

ir numaralı kaleci formasıyla Albert Camus, takımın hem ilk hem son adamı, savunmanın son çizgisiydi. Kalesinde öylece dururken, takımdaki diğer herkes yetersiz kaldığında, topu ağlardan uzak tutmayı tek başına başarmak gibi ciddi bir sorumluluk yüklenmişti ona. Aniden yön değiştiren, geri seken, sezon sonunda sürülmüş bir tarlaya benzeyen sahada zıp zıp zıplayan o yaramaz top nadiren Albert'in hemen önüne düşer, genellikle de onu hiç beklemediği bir zamanda bastırırdı. Önceden tahmin edemediği bu hareketler, Albert'in hayatın ne kadar kaprisli olduğu yönünde değerli tecrübeler edinmesini sağladı.

Takım içindeki bu özel pozisyonda zirveye ulaşabilmek için çok çabalayan Albert bir yandan da temiz bir sayfa açmak gibi zorunluluklarla boğuşmak zorundaydı; tatmin edilmesi imkânsız bu hırs aynı zamanda da zafer vaatleriyle doluydu. Gol çizgisinde tek başına sürdürdüğü hayatı da buna benziyordu, sorun tam karşısına dikilmişti, kabullenmenin meşru bir seçenek olmadığını biliyordu. 'Sahada kan ter içinde koşturan on arkadaşının başarısını bir anda yerle bir eden beceriksiz kaleci' kaderinin önüne geçmesi gerekliydi. İşte, Albert'in bu anlamsız mantığı, ortak çabalarla gerçekleştirilecek bir amacın ağırlığını tek başına yüklenmeye çalışmasına sebep oluyordu.

Bütün oyun karşı tarafın ceza alanında sürerdi; bu arada Albert ayağına gelen topu muhteşem bir vuruşla hedefine göndermek istediği, ama her nedense topun hep taca çıktığı zamanlarda tribünlerde "Yuuuuhhh" diye bağırان şakacı taraftar-

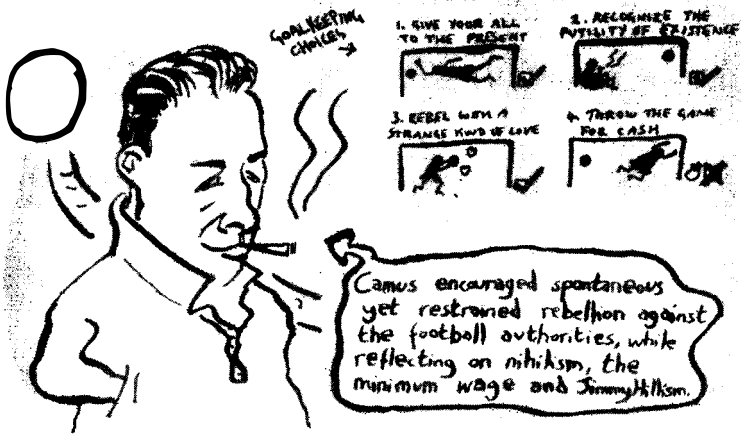
ların bu samimi takılmalarına kendini kaptırıp düşüncelere dalacak fırsatı bulurdu. Ya da şu bir türlü sona ermey n kas esnetme egzersizleriyle kendini eğlendirirdi: Modern kaleciler bu egzersizleri seyirciyi etkilemek için yaparlar; seyirciler ise kalecinin egzersizlerini seyrederken onun başka bir yerde yarım gün akrobatlık yapmasının daha iyi olacağını düşün rl r çoğunlukla.

Takımın gerisinde görev alan Albert da direnişi, topu elle çevirmeyi ya da havada yakalamayı; ve vücudunun her organını kullanarak, gol atmak üzere hızla yaklaşan yağmacı bir dev santraforun ayaklarına kendisini atmayı biliyordu tabii. Bu konudaki sanatsal ustalığı ve kararlılığı, oyunu takip edemeyen ve bu yüzden yarattıkları rezillikleri Albert'ın temizlemesini isteyen savunma oyuncularının ruhsuz kabullenişlerine deva olan bir panzehir gibiydi. Bu heng me içinde Albert varoluş amacını bulmak zorundaydı:  izgisinde bir ileri bir geri atılıp topu yakalamak üzere kollarını uzattığı; bir saniyeden az zamanda aldığı kararlarla anında harekete geçmek zorunda olduğu bir hayat yaşıyordu o.

Kalecilere bir numaralı formanın verilmesi hiç de tesadüf değildir; çünkü iyi bir kaleci aynı zamanda iflah olmaz bir bireydir de. Kaleci, becerikli bir hareketi sayesinde bir takımı sezonda ba a g re ecek hale getirebilir ya da dikkatsizlikle yaptığı bir hata yüzünden küme d   erebilir. Bir zamanlar kaleciler kendilerini takımın diğer oyuncularından ayırmak için y nl  yeşil bir s veter giyip kasket takarlardı; ama artık, sentetik ipliklerden yapılmış, ışığı yansıtan gösterişli giysileri, omuzlarını şi iren kocaman vatkaları ve o garip taytları pek de keyifle giydikleri söylenemez. Yine de, topa dokunma hakkının bir tek kendilerinde olmasının tadını çıkartarak, farklılıklarının göste-

risini yapmayı da biliyorlar. Tabii bu arada topla az da olsa oynayabileceklerini düşünenler de çıkıyor; kendilerini gerideki bir yedek oyuncu yerine koyarak, iki direk arasındaki o değerli alandan fırlayıp topu rakibin ayağından kapmaya ya da bir tekmeyle sahanın ileri noktalarına fırlatmaya bayılıyorlar. Konumlarını aşmak için içlerinde bastırılmaz bir istek duyanlar ise, Peter Schmeichel seçeneğini deneyebilirler her zaman: Son dakikada gelen bir korner atışında, topun yolunu bulup önlerine geleceği ve atacakları müthiş bir kafa darbesiyle kahraman olacakları umuduyla ileri fırlamak. Ne yazık ki böyleleri geriye koşup topun gol çizgisini aşmasını seyretmek zorunda kalırlar çoğu zaman.

Albert, çok basit bir tanımı olan görevinin aslında çok zor olduğunu farkındaydı: Onu aşıp gitmek isteyeniyi durdurmak. No Pasaran, 'Buradan geçemeyecekler', parolasını aklından hiç çıkartmadı; bu parolayı İspanya'nın savunmasını yerle bir eden iç savaş sırasında yaşadıklarının sonunda edinmişti. Onun istediği karşı tarafın gücünü yok etmekti, başarısı ya da başarısızlığı topu ne kadar iyi durdurduğuna bağlıydı. Ama bazı zamanlarda Albert konumunun saçmalığına isyan etmekten kendini alamıyordu. Albert'in takım arkadaşları, rakip takımın uzun bacaklı kanat oyuncularının yanlarından geçip gitmelerine ve topu santrafora atmalarına seyirci kaldıklarında, Albert santraforun füze gibi kaleye yolladığı top yerine havayı kucaklıyorsa, bu onun suçu sayılabilir miydi? Ya da, amansız kale önü mücadelelerinden birinde, bahtsız takım arkadaşlarından biri boştaki topu kendi kalesine gönderirse, Albert ne yapabilirdi? Böyle durumlarda moralini kaybedip oyundan düşmemek için kendini suçlamamaya çalışırdı, ama oyun ilerleyip skor tahtasında rakip takımın sayıları arttıkça, kendi kendine düşman kesilirdi o da.

Kalecinin Seçenekleri

1. Kendini her şeyinle şimdiki zamana ada.
2. Var olmanın anlamsızlığını gör.
3. Garip bir aşkla isyan et.
4. Nakit parayı görünce oyunu bir tarafa at.

Camus futbol otoritelerine karşı doğal, ama yine de ölçülü tepkiler göstermek gerektiğini savunurken, bir yandan da nihilizm, düşük maaş ve JimmyHillism üzerine düşüncelere dalıyordu.

İşleri iyice bozan çok kötü bir oyundan sonra yedek sıralarına sürülünce, Albert kendi sahalarında yapılan maçlarda iyice umutsuzluğa gömülmeye başladı. Tek yapabildiği taç çizgisini arşınlamak ve gizli gizli, oyuna tekrar çağırılmasını gerekli kılacak kadar çaresiz bir durum çıkmasını ummaktı. Kötü adam ve kahraman: bu iki zıt duygu, korkunç bir ortaklık yaparak, her zaman hüküm sürerler kalecide. Kalecinin topu filelerden alırken gösterdiği teslimiyet ve golü kurtardığında duyduğu zafer sevinci hep eleledir; ve ikisi arasındaki incecik çizgi, onun kaderini belirleyecektir.

Sakatlar ihtiyarın takımını alt üst edince, Albert'a kendisini

o iki direk arasında ispat edebilmesi için yeni bir şans tanındı. Ne var ki daha ilk oyununda bir penaltı atışıyla yüzleşmek zorunda kaldı Albert. Eğer filelere hedeflenen (ne de olsa Gareth Southgate'in pek hükmü yoktu o yıllarda) o topu durdurabilirse, Banks, Yashin ve Zoff gibi krallar arasında yerini alırdı mutlaka. Kalesinde hiç kıpırdamadan topu beklerken her şey gözünün önünde fırl fırl dönmeye başlamıştı, bütün dikkati topta ve topu atacak olan oyuncuda odaklanmıştı şimdi, vücudu çelikten bir yay gibi gerilmişti. Göz açıp kapayınca kadar geçen bir sürede fırlayacak ve o anda bütün oyunun dengesini de belirlemiş olacaktı. Ve belirledi de. Top ellerinde emniyeteydi şimdi, artık bundan sonra yiyeceği her gol onun değil, takım arkadaşlarının hatası sayılacaktı. Penaltı kurtarışının sağladığı muhteşem ve sadece kendisine ait bu zaferle, daha önce diğerlerinin yaptığı talihsiz hataları tek başına yüklenmesinin de acısını çıkartmış oluyordu. Bu diğerleri arasında Martin Hiedegger gibi sağ kanat boyunca koşturup yönleri hiçbir zaman kestirilemeyen vuruşlar yapanları; Dostoyevski gibi çok yetenekli olmakla birlikte kapasitelerini hiçbir zaman sonuna kadar değerlendiremeyenleri ya da Ernest Hemingway gibi iyi zamanlarını çoktan geride bırakmış ve şimdi kendisi için çalan çanları dinlemek zorunda kalanları vardı. Yenilgi anında Albert hep korkunç bir kaybetmişlik hissine kapılırdı, diğerlerinin gözünde suçlu olan da genellikle oydu zaten. Ama bu utanç sayesinde kendisini tarafsız bir bakışla dışardan görme becerisini kazanmış ve bu inziva içinde kalecilerin penaltı fobisinden kurtulmayı başarmıştı. Artık yerini bulmuştu o; ve nihayet temiz bir sayfa açık duruyordu önünde.

Ama Albert geçmişteki zaferlerine dayanarak yerini koruyamayacağını bilincindeydi. Adalet sadece birkaç yöneticinin ve

tarafının sahip olduğu onurlu ve soyut bir kavramdı; tek bir hata yaptığında yine günah keçisi yerine konulacağını biliyordu. Öte yandan, böyle kötü bir konuma düşerse duygusallık gibi bir lüksü karşılayamayacağının da farkındaydı, hakaretler bir çığ gibi üstüne yığılırken hayal kırıklığını içine gömmek zorunda kalacaktı. Takıma her hafta yeni bir temiz sayfa sözü vermenin gerçekçi olmadığını biliyordu. Yerçekimine meydan okuyan ve o gününü kurtaran her sırayışına karşılık, topun çizginin ötesine uçmasını seyretmek zorunda kalacağı bir an olacaktı mutlaka. Oyunun içinde oradan oraya sürüklenme şansı olmayan Albert, temiz sayfanın hiliğindeki gerçeği bulmak için mutlak olana köklü bir tutkuyla bağlanmak zorundaydı, temiz sayfa olmadan zafer kazanılmıyordu çünkü.

Albert yenilgilerle arasını düzeltmeye çalıştı, ama ancak kendi konumunun boşluğunu görmeyi kabullendiğinde her şey yerli yerine oturuyordu. Mutluluğu, kendi ellerinde değildi. Takımın diğer oyuncularının Albert'ı yargılaması haksızdı, her oyuncunun kendine yetecek kadar günahı vardı zaten. Sonunda oyunun kazanılmasının ortak bir sorumluluk olduğuna inanmaya başladı; bu, bir oyuncunun tek başına taşması gereken bir yük değildi. Sonunda kendisini  zg r hisseden Albert oynadığı futboldan da hoşlanmaya başladı. Elinden geleni yapacaktı, ama bu da yetmezse, eh, boş verecekti o zaman.

Ne yazık ki işler pek öyle düşündüğü gibi yürümedi. Takım yenildiğinde Perrier şişesini hâlâ Albert taşımak zorunda kalıyordu; ve yine kötü bir maçtan sonra kendisini transfer listesinde buldu. İşte bu, sadece hakikatin hakim olduğu bir andı. Artık takımda kalmak için sonuna kadar mücadele etmek zorundaydı; ve Albert, mutluluğu bu mücadelenin içinde bulacağını biliyordu. Takım arkadaşlarının desteğinden mahrumdu,

'Gülümseyin!' Kasket takmış olan oyuncu Albert; gülümsemeye çalışıyor, ne yazık ki varoluşçuluk onu erken yakalamış ve mutsuz bir adam haline getirmiş.

bundan sonra işin başa düştüğüne karar verdi, oyuna ne gibi katkısı olacağını artık kendisi belirleyecekti. Şimdi tek düşündüğü, kendi mutluluğuydu. Talihsizliklere hiç de yabancı değildi, ama düşüşüne son vermeye de kararlıydı. Bir şans daha vermesi için patronun başının etini yerken, bir yandan da kendi soyunma odasında yabancı haline düşme tehlikesi içinde yaşıyordu. Ama sakatlar listesi yine kabarcınca, takımın teknik direktörü gözden düşmüş olan Albert'a eski yerini vermek zorunda kaldı. Bu sefer başarmaya kararlı olan Albert takımının kötü durumunun daha da kötüleşmesinde katkısı olsun istemiyordu, bu yüzden de sahasının onun muhteşem yeteneğine olan inancını yenileyecek ve böylece onları sakinleştirecek bir performans göstermeye adanmış kendini.

Albert büyük bir özgüvenle kendini tıpkı eski günlerdeki gibi topların önüne atmaya başladı; bu muhteşem bir geri dönüştü, artık hiçbir topun kaderi onun ellerinden öteye geçemiyordu. Bu arada, kimse için vazgeçmeyeceği çok önemli bir karar almıştı: Profesyonel faullerin donuk sinizmi onu etkilemiyordu artık; gole giden bir forvet oyuncusuna faul yapmak araç ve amacı birbirine karıştırmak demekti. Albert hiç kırmızı kart görmemişti, tertemiz bir sicili vardı; ve bedeli ne olursa olsun, ona en büyük gururu veren bu başarısından vazgeçmek niyetinde değildi. Ama, oyunun son anlarında, sahanın öbür ucundan başlayan ve hızla Albert'a doğru ilerleyen bir karşı atak sırasında, onun bu dürüstlüğü de sınamaya tabii tutulacaktı. İkiye karşı iki, rakip takımla kendi takımının şansları eşit görünüyordu, ama rakip takımın oyuncusu savunmayı kolaylıkla yarıp kalenin karşısına dikiliverdi, artık her şey Albert'a bağlıydı. Kendini kalede ortalayarak topun geliş açısını daraltınak istedi ama bunun yeterli olmadığını biliyordu, hedef hiç kimsenin kaçırmayacağı kadar genişti. Yine de Albert vicdanına uymayan bir harekette bulunmayı kendine yediremiyordu; öte yandan bir karar vermesi de gerekliydi: Bu, onun kurtarabileceği bir gol müydü? Uzun uzun düşünecek zamanı yoktu, golü kurtarmalıydı. Durumu çok nazikti: Eğer golü kurtarırsa sahayı takım arkadaşlarının omuzlarında bir kahraman olarak terkedecekti, ama kaybederse, şerefini kaybetmiş bir oyuncu olarak takım dışı kalacaktı. Ellerin arasından süzülüp geçen topa bakarken bir anda insan kapasitesinin bütün yanılsamalarından kurtulduğunu hissetti, inanılmaz bir şekilde sırtını geriye büküp havada yön değiştirdi. Düşünceli Albert ısırap doluydu, ona hiç bitmeyecekmiş gibi görünen saliselerde topa gittikçe daha çok yaklaşıyordu ve nihayet, topa hiç ulaşamayacakları zannedilen bu eller, topu kale üst direğinden çevirmeyi başardı.

Böyle muhteşem bir kurtuluşun özünde her zaman gaddarca bir dürtü vardır. Albert da içeriye atılanı dışarı çıkarttığında, bu gaddar performansın güzelliğini paylaşmış oldu. Bu, bir numaralı formayı giymeye hak kazananların yaşayabileceği bir tecrübedir sadece.

Simone de Beauvoir

Paris Saint Germain ve Fransa

İki numara: Sağ-bek

Öne çıkıp amaçlarının peşinden koşan kadınlar o muhteşem şeye sahip olurlar: mutlakiyet.

ŞİMONE DE BEAUVOIR,, Kadın Nedir

zun ve seçkin oyun kariyeri boyunca iki numaralı forma için ilk akla gelen seçenek olmasına rağmen, Simone de Beauvoir onun konumundaki oyuncuların ikinci planda kalmaları gerekmediğini göstermek amacıyla işe koyuldu; baş eğmek yerine, evde ve dışarda alınacak puanlar için verilecek kararlı mücadelenin öncüsü oldu.

Simone, sahada sınırları titizlikle belirlenmiş sorumluluk alanlarının dışına çıkamayan oyuncularının zaman zaman pasif kaldıklarının farkındaydı; oyuncuları, maçın görünen sonucunu değiştirecek kapasiteye sahip değildiler. Simone kazanmak için, aktif, yaratıcı ve insiyatifi ellerine almaktan büyük memnunluk duyan erkek rakiplerinin bazı özelliklerini benimsemesi gerektiğini biliyordu. Onun kitabına göre kazanmanın yolu bunu başarmaktan geçiyordu; ve takım arkadaşlarının hak ettikleri payı almamaları için de hiçbir sebep yoktu.

Simone'a göre, takımının gösterdiği zayıflık hiç de doğal değildi. O, bu zor durumun çözümünün kendi ellerinde olduğunu öne sürüyordu: Diğer takımların gözüne girebilmek için, onlara hizmet etmelerine gerek yoktu. Takım arkadaşları kendilerine güvendikleri takdirde, özlem duydukları o sonuçlara ulaşabileceklerinden emindi. Onları harekete geçirmeye çalışırken, takıma birkaç yararlı katılımın da gerçekleştiğini görünce çok memnun oldu. Susan Brownmiller özellikle savunmada başarılıydı; kabullenmek zorunda kaldığı her gol ise zaten onun suçu değildi. Betty Friedan'ın çok gizemli bir havası vardı ve deneyimli Mary Wollstonecraft oynadıkları oyunun doğru ve yan-

liş tarafları üzerinde kendini temize çıkarmayı iyi biliyordu.

Öte yandan, bu yeni yeteneklerin takımına katılmasından önce, Simone gösterdikleri oyunun aşırı derecede olumsuz olduğunu düşünüyordu. Oyuncuların özerklikleri yoktu, çok fazla kısıtlanmışlardı; hemen yanı başlarında akıp giden oyun ancak tesadüfen katılabiliyorlar; varlık sebeplerini, üstünleriymiş gibi davranan oyuncuların isteklerine göre belirliyorlardı. Aslında, merdivenin üst basamaklarına çıkabilmiş rakipler bunu Simone'un takımı gibi takımların yenilgiyi önceden kabullenmeleri sayesinde başarmışlardı. Simone'un orta saha oyuncuları hiç kuvvetli değillerdi; heyecandan tamamen yoksun olan forvetler ise evde iyi iş çıkarmakla birlikte ev dışında başarılı olamıyorlardı.

Savunmanın kalbinde yer alan ve birbirinden farklı görevlere bağlılık yeminleri etmiş olan bir ikili, Simone'un sorunlarına ilk çözümü oluşturabilecekleri izlenimini vermekteydiler. Bu ikili birbirlerine yapışmış gibi kendi yarılarında acımasızca devriye geziyorlardı, ama bu mutlu dış görünüşün altında, iş bölümünde büyük bir dengesizlik vardı: Bir tanesi olanca hızıyla ileri giderken diğeri gerilemeye mecbur bırakılıyordu. Birindeki kazanma arzusu çok güçlüydü, ama diğerrinin sırtına savunmanın sıkıcı ev içi hizmetleri yüklenmişti. Bir süre sonra Simone bu gelenekleri kabullenmesi için hiçbir sebep olmadığı görüşüne vardı. Eve tıklı kalan ve gittikçe yıpranan bu ikiliye özgürlüklerini vermesi gerektiğini biliyordu; görevlerini eşit olarak paylaşmalılar ve rolleri değiştirmelilerdi, arka taraftaki temizlik konusunda her ikisine de eşit iş düşmeliydi, bu değişiklik iki tarafa da faydalı olacaktı.

Simone'un kendisi de bekte oynamasına rağmen demirden ya da altından halkalarla yerini belirlemek gibi bir ihtiyaç duy-

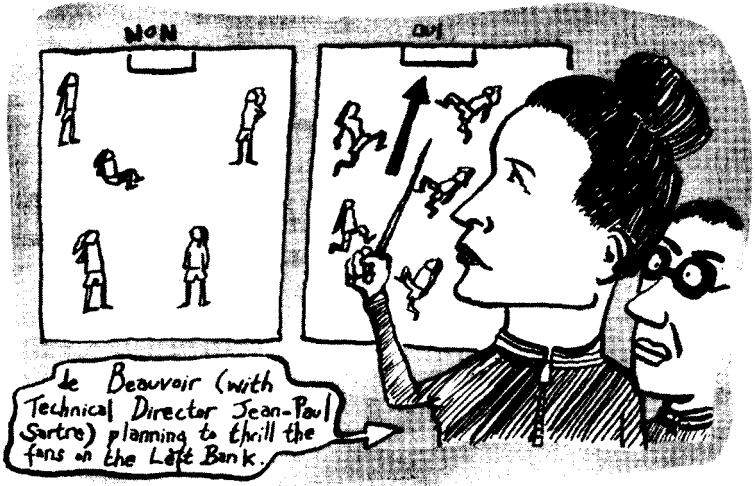
muyordu. Öte yandan takımının çoğu hâlâ, eşlerinin onlara teklif ettiği koruyucu giysiye karşı çok zayıflardı; bu giysiyi giye-bilmek için kendilerini ikinci plana atmayı hemen kabulleniyorlardı. Oysa Simone bağımsızlık ve takım seçiminde tam yetki istiyor, yaptıklarını kendileri için yapacak ve onlara dayatılmaya çalışılan rolleri kabullenmeyecek oyuncular arıyordu. Şanslarını denemek zorunda olduklarını öğrenmeliydiler. Simone bunu başardıkları takdirde her iki tarafın da yarar göreceğini iddia ediyordu. Takımın arkalarında edindiği bu düşüncelerle Simone, büyük bir özgüvenle oyununu ileri saflara taşımaya başladı.

Sorumluluklarının bilincinde bir oyuncu olan Simone, şartları zorlayarak ve tüm gücüyle saldırarak kariyeri boyunca hep en iyi konumda kalmayı başardı. Hızlı koşuları sayesinde, koca oğlanların elinde kolayca ölmek üzere olan takımdaşlarının yardımına yetişmekte hiç gecikmedi ve oyuncularının ev sahasında hapsedilip yalnızlığa itilmelerine asla izin vermedi. Sıkı bir top çelici olduğu için ellerine diğerlerinin kanı bulaşmıştı. Yenilgide romantik bir taraf göremiyordu; en çok kızdığı ise, takım arkadaşlarının onlara kolaylıkla atılan golleri hemen kabullenmeleriydi. Onun oyuncularını hafife alan epey kişi vardı zaten; o yüzden işe, her bireyin takıma yapacağı katkıları vurgulamak ve böylece oyuncularının özgüvenlerini yerine getirmeye çalışmakla başladı. Uzun süredir 'takım başına beş' düzeninin taraftarı olan Simone, oyuncularının küçük gruplar içinde yavaş yavaş kendi yeteneklerinin farkına varabildiklerini gördü; oyuncular bu ufak başlangıçlarla topu daha uzaklara atmaya cesaret edebiliyorlardı artık.

Simone karşı takımla bir ön anlaşma yapıp topu onların sahasına geçirmenin yararlı olduğunu ileri sürüyordu; böylece bu

süre içinde karşı takım daha iyi tanınabilirdi. Bu tavrı, onun neslinin diğer oyuncularını da benimsiyordu. Jack Kerouac rakip takımları alt edebilmek için kendini takımıyla beraber yollara vurmuştu; John Osborne yenen her kolay golde öfkeyle arkasına baktığı için başını sık sık belaya sokuyordu; Colin Wilson özellikle dışardaki görevlerde başarılıydı; Kingsley Amis ise, santraforluğu üstlenen Şanslı Jim'di sanki, parmak ucuyla gol çizgisine gönderilen topları çevirmekte çok başarılıydı. Bu oyuncular da Simone gibi özgür ruhlara sahiptiler; sahada do-laşmayı, oradan oraya sıçramayı seviyorlardı. Fakat Simone, her ne kadar onların arasında oynamaya çok hevesli görünse de hiçbirini kendi takımına almaya yanaşmıyordu. Onların oynama özgürlükleri topun arkasında Simone gibi oyuncuların olmasına bağlıydı. Simone da artık onların taktik ve manevralarının aleti olmak istemiyordu. Önceki sezonlarda, sağ ve sol kanatlardan kaçınarak topu santradan sürenler üzerinde büyük etkisi olan John Stuart Mill, Simone'un takımının köle gibi kullanılmasına karşı çıktığı bir oyun düzeni kurmuştu; ama Simone bununla da pek ilgilenmedi; o, kendi takımına yepyeni bir yön göstermeye kararlıydı.

Bu kararı ileride ona başarı getirecekti. Zayıf ve süreksiz bireysel çabalarla tatmin olmuyordu artık, takımın her oyuncusu kazanma duygusunu içinde hissetmeliydi. Bütün gemilerini ve bütün giysilerini -burada açıkça söyleyemediklerimizi de- yak-tı; öyle ki, desteksiz kalan Simone'un zorluk çekeceğini iddia edenler oldu. Ama, Left Bank (Sol Yaka)'de söyledikleri gibi, au contrarie: Simone'un oyuncularını, sıralamanın ortasında yer almanın sırtlarına yüklediği tekdüze işlere kolayca alışmış olmalarına rağmen, bu alışkanlıklarından kurtulmayı başardılar; artık Simone'un oturtmaya çalıştığı sisteme anlamlı bir katkıda

*de Beauvoir (teknik direktörü Jean Paul Sartre ile birlikte)
Left Bank'teki hayranlarını coşturma planları yapıyor.*

bulunmayan o sözde çok özel bireylere inanmıyorlardı. Simone, ağır yenilgileri onurlu göstermekten başka bir işe yaramayan göstermelik gollerle de tatmin olmuyordu; ona göre takım arkadaşlarının bir değişiklik yapıp zirveye çıkmalarının zamanı çoktan gelmişti.

Simone, uzun süredir oyununda ona eşlik eden Jean-Paul Sartre ile, bu değişimi sağlamak için işbirliğine girdi. Jean-Paul Sartre da yenilginin ne kadar yüz kızartıcı olduğunu tecrübeyle öğrenmiş biriydi. Kupa dolabı bomboştu, parlatacak gümüşü yoktu, sadece hiçlik varlığını gösteriyordu onun hayatında. Simone Jean-Paul'a ne derece minnet duyması gerektiği konusunda hiçbir zaman tam emin olamadı, ama onun hayranları bunun zafere ulaşacak bir işbirliği olduğundan emindiler. Gelecekte sıraya hiç değer vermeyen Simone ve Jean-Paul arada bir üçüncü bir oyuncuyu da yanlarına alarak orta sahanın merke-

zinde mücadeleciler, tutku dolu ve kendini adanmış bir savunma üçgeni kurdular, bu üçgende 'bir kişinin üstünde iki kişi' durumları oluyordu sık sık.

Simone, Jean-Paul'la beraber takımın geri kalanını yeniden organize etti. Oyuncular kendi kendilerine yer açmaya çalışırlar ken, üstlenebilecekleri rolleri de gördüler. Kaderlerinde hep alt sıralarda kalmak yazmıyordu, sıralamada yükselebileceklerini biliyorlardı artık: Onları bu sezonun sonunda ilk ona girmekten alıkoyan tek şey yanlış inanışlardı. Simone'un takımı hızla yükselirken, zavallı Sigmund Freud kıskançlıktan çılgına dönmüştü.

Ev içi hallerini düzeltmişlerdi, ama takımın yeterli sayıda gol atabilmesi için topu kapma sorununu da çözümlmeleri gerekiyordu. Friedric Engels sorunun kökenine inmeyi başardığı inancındaydı, ama çoğu kişi onun topun dağılımı yönündeki ekonomik tezlerini pek tatmin edici bulmadı. Simone'un, yeteneklerinden şüphe duyulmayacak takım arkadaşları çok uzun süredir diğer takımın egemenliğine izin vermişler, rakipleri topu Simone'un takımının elinden alıp oyunu istedikleri gibi kurmuşlardı. Hiçbir mülkiyete sahip olmayan Simone, kendini oyuna katmaya kararlıydı. Oyunu tersine döndürüp kuralları yıktı, canının istediği gibi davrandı ve takım arkadaşlarını da kendilerini özgürce ifade etmeye teşvik etti. Bu, tek taraflı bir yarışma olmayacaktı ve sistemi değiştirmek isteyen yeni bir grup takıma dahil olduğunda Simone, işlerin nihayet onun istediği gibi gitmeye başladığını anladı.

Simone oyun hayatının sonlarına geldiğinde artık bu mücadelenin fiziksel tarafı tartışma konusu olmaktan çıkmış, oyuncular doğanın onlara armağan ettiği üstünlükleri canlarının istediği zaman ve canlarının istediği gibi değerlendir-

meye başlamışlardı. Sigmund Freud bu oyunun birbirinden top kapmaktan ibaret olduğunu söylediğinde gerçeğin sadece yarısını görebilmişti -Simone ise oyunun aslında iki yarı-sahadan oluştuğunu ve kendi takımının bir yarı-sahada yer almaya en az diğeri kadar hakkı olduğunu ispat etmek için çabaladı. Topu stadyumun cam tabanı üzerinde ilerletmeye çalışırlarken bunu sadece kendileri için yapıyorlardı. Amaçları topu sahiplenmek değildi, sadece topun sürüş alanını genişletmeye çalışıyorlardı -artık hiç kimsenin onları sahanın dar bir bölümüne hapsetmesine izin vermeyeceklerdi. Nihayet bu takım ev maçlarına mahkum edilmekten ve evin dışındaki maçlarda kaybetmekten kurtulmuştu. Simone diğer takımların onları kısırmaya kalkışmayacaklarını da biliyordu artık; yine de buna kalkışanlar olursa, karşılarında, hayatlarının baharında onları kesip atabilecek savaşı Lorena Bobbitt'i bulacaklardı.

Jean Baudrillard

Paris Saint Germain ve Fransa

Üç Numara: Sol-bek

Güç, futbola zahmetsiz bir sorumluluk yüklediği ve hatta kitleleri aptallaştırmanın şeytani sorumluluğunu da onun üstüne attığı için hiç de rahatsızlık duymamaktadır.

JEAN BAUDRILLARD, *Sessiz Çoğunlukların Gölgesinde*

lasik savunmaların ‘enfant terrible’ diye tanıdıkları Jean Baudrillard, pozisyonunu savunmak yerine атаға geçmekte her zaman daha başarılıydı. Takımının savunma oyuncuları çözölüp gerçekte ilişkilerini kaybettiklerinde ve oyunun dışına sürüklendiklerinde, santrayı da hemen çökmekle suçlardı. Topu forvete çıkaran Jean sahanın yüzeyini sıyıran paslarla oynamayı tercih ediyor, bir yandan da bek dörtlüyü, derinden oyunlarına devam etmeleri yönünde yapılan uyarılara kulak asmayıp sahanın ilerisine çıkmaları için cesaretlendiriyordu. Kendini gelenekçilerin oyunculara işlemeye çalıştıkları dört-dört-iki katı kuralını yıkmaya adanmış, serbest sürüş tekniğine dayanan ‘üç bek’ taktiğini öne süren ilk kişi olmuştu; yorgun, artık geriye pedal basmaya başlamış oyuncularının, saha boyunca bir ileri bir geri koşarak hücum geliştiren yiğit oyunculara dönüşmelerini isterdi.

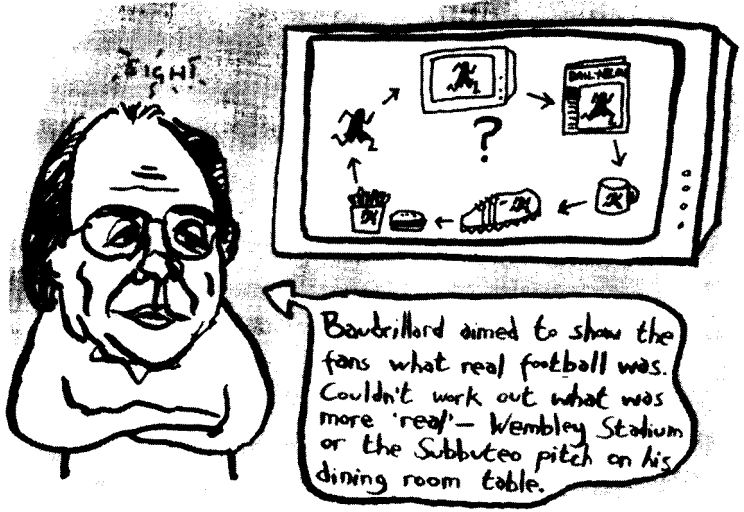
Ama Jean oyuna yeni bir biçim verebilmek için takım arkadaşlarının yerlerini değiştirmekle yetinmedi, kendi başına izlediği bazı taktikler de vardı. Bir o yana bir bu yana giderek yaptığı danslarla tam bir aldatma ustasıydı o, attığı topun kime ya da nereye gideceğini hiçbir zaman bilemezsiniz. En sevdiği ise, maç öncesi yapılan toplantıda, narin Jean’a topu bırakmaya düşmanca bir bakışla söz veren o boksör kılıklı santrafor oyuncusunu aşarak topu sürmektir. Kariyerinin ilk yıllarında Baudrillard, aldatma oyununu sadece feyk top olarak görüyordu: Sahanın ilerisine bakıp topu sanki uzun bir atışla gönderecekmiş gibi bir havaya bürünür, rakip takım santrafora markaj yapmak

için ilerlediğinde Jean muzipçe topu kanada atar ve durumu kurtarırdı. Kısa bir süre sonra, Jean'ın önyak olduğu yeteneğe dayalı futbol rönesansına diğerleri de katıldı. Her savunma oyuncusu eşsiz Baudrillard aldatmacasını taklit etmeye başladı. Artık zaman değişmiş ve yöneticiler modern futbolun nedenlerine kendi masum katkılarını yapmaya başlamışlardı. Aldatmaca oyun sahanın karşı tarafına doğru gelişirken bek dörtlüden birini saf dışı bırakma aracı haline gelmişti; artık genç Jean'ın bir zamanlar hayalini kurduğu hileli taktikler ve parıltılı kısa vuruşlar yerine hava veya kenar topları tercih ediliyordu. Aldatmacalar seri üretime girmiş, üstelik Baudrillard'ın bir zamanlar ona atfettiği manayı kaybetmişti. Ve Baudrillard'ın, işlerin bundan daha kötüleşmesinin mümkün olmadığını düşündüğü sırada, işler daha da kötüleşti. Maç sonrasında kullanılan sihirli işaretleme kalemi ve özetçilerin panoları bireysel yaratıcılığın ölüm çanlarını çalıyorlardı. Andy Gray geceler boyu videoda oyun için planlar çizdi. Ve yöneticiler de sürüler halinde onu izlediler. Dikkatle prova edilmiş idman sahası hareketlerini, donuk bir uygulamaya çevirmek için karatahtalar, kod şifreler çıkarıldı ortaya, kollar yukarı kaldırıldı. Maketlerin sözü geçer oldu; her taktik, her numara kopyalanıp yedeklere ve oradan da acemilere ve okul çocuklarından oluşmuş genç takımının en diplerine kadar ulaştırıldı; bu gençlerin programın arkasında yer alan sonuçları, taraftarları hülyalara sürüklüyordu.

Kendilerinden daha zengin ve daha üstün olan takımları taklit eden her yarı-seçkin takımla birlikte, futbol kısa süre içinde Premier (kıdemli) elitlerden saha kenarına kadar her yerden aynı gözükmeye başladı. Jean tam bir düş kırıklığı içinde topu bütün gücüyle havaya dikti: artık onun için gerçek, kopya edilebilecek olan demektir. Bu arada yakından geçmekte olan bir

müteşebbis, onun bu sözlerini duymuştu. Terli ellerini ovuşturarak arka sokaklarda gizlenmiş bir atelyeye gidip bu formlardan bir araba dolusu yaptırdı. Bu sayede, Ümit Takımı İlk On Biri'ne girmek için kanatta çabalayan küçük Joe Brown olmaktan bir anda kurtulup David Beckham'a dönüşebilirdiniz; en azından formanızdaki isim ve numaraya göre. Ve bütün şu uzun isimli Doğu Avrupalı transferler, isim harfleri başına aldıkları \$ 1 ile finansal açıdan hızır gibi yetişiyorlardı. Ne yazık ki West Ham kısa süre içinde bu harfleme hizmetinin sağladığı kârın, isimleri telaffuz edilemeyen bu yıldızların saha üzerindeki göz kamaştırıcı yeteneksizliklerini karşılayamadığını öğrenmek zorunda kalacaktı.

İki bek oyuncusunun orta saha görevlerini yüklenmesiyle savunmada açılan boşluklar, Jean'ın kalabalık orta sahasının kapatabileceğinden çok daha fazlaydı. Jean, tıpkı diğer önemli sol bek Karl Marx gibi, itiş kakış başladığında orta sahada sağlam görünen her şeyin bir anda buhar gibi yok olup gitmesinden endişeleniyordu. Orta saha oyuncuları topu kapmak, karşı atakları emmek ve rakip takımın hiç beklemediği bir anda harekete geçmekle yükümlüydüler; ne var ki, çoğu zaman topu oradan oraya gezdirip büyük bir delik açarlar, yine de hiçbir hedefe ulaşmayan amaçsız kısa paslar dışında bu delikte bir sonuca ulaşılmazdı. Bir anda Baudrillard'ın oyuncusunun ensesinde biten rakip forvet ise bu paslardan birini kaptığı gibi savunmasız kalecinin karşısına dikilir ve acımasızca vuruşunu yapardı. Boşlukların sayısı Jean'ın savunma oyuncularının kapatabileceklerinden çok daha fazlaydı, takımın üç beki yutulmuştu, küme düşme tehlikesiyle karşı karşıyaydılar. Düşmeyecek kadar iyi misiniz yoksa? Bu gerçeği ve gerçekdışılığı kafa karıştırıcı bir şekilde birleştiren bir cümleydi; düşüş onları çağırıyordu. Baş-

Daily blah: Günlük zırva

Bandrillard hayranlarına gerçek futbolun ne olduğunu göstermeyi amaçlıyordu. Ama neyin daha 'gerçek' olduğunu sorusunu çözemedi -Wembley Stadyumu mu, yoksa yemek masasındaki Subbuteo sahası mı?

bakanlık statülerini kaybeden taraftarlar, Cumartesi öğleden sonrası gösterilerine duydukları dinmek bilmez arzuyu başka bir yerde tatmin edeceklerdi artık. Zafer günleri, ah, zafer günleri bir daha hiç gelmeyecekti. Jean, takımının kaderini belirleyecek can alıcı altı puancılardan birini alabilmek için, beş adamlı orta sahasını bir araya getirdi. Jean ne kadere ne de gerekirciliğe güçlü bir inanç duyuyordu, ama sadece felsefe söz konusu olduğunda. Bir parça pozitif kabalığa ihtiyaçları vardı; takımının orta saha oyuncularını, üç gol atmaya kendilerinin doğal hakkı sayan ünlü oyuncularla dolu rakip forvet çizgisine kolay lokma olmamalıydılar. Jean önce misillemesini yapmaya karar verdi; ele geçirdiği golle, oyununda hiç doğruluk ve kuvvet

olmadığını, bırakın üç puanı, bir puan bile kazanamayacağını söyleyen eleştirmenleri de susturmuş oldu.

Deplasmanda oynanan bu maçta Jean'ın takımı rakip takım taraftarlarına hiç de sıcak olmayan bir şekilde veda etti. Zavallı taraftarlar yenilginin hüznü içinde, duvar gibi sessiz, stadyumdan ayrıldılar. Daha o sabah onlara ligde birinci sıraya oturma umudu veren boyalı basının tüyocuları ise ortalarda gözüküyordu. Oh, zamanın iniş çıkışları, hareket ve şanslı bir gol; işte üçü bir arada. Misafir takım taraftarlarının neşesi üzerine bir hüznün gölgesi indiren ev sahibi taraftarların söyleyecek hiçbir şeyleri yoktu; kaybedilen üç puanın utancını görmezden gelmeye çalışıyorlar ve Jean'ın takımının Grimsby ve Darlington'a yapacakları uzun seyahatler ufukta onları beklerken, eski başarılarını asla sürdürmeyecek bir grup oyuncudan ibaret olduğuna inanmak istiyorlardı.

Ama galibiyet cebe konmuştu. Jean'ın eleştirmenleri, en azından maçtan sonraki yirmi dört saat boyunca, Jean'ın sırtından indiler. Yerine çakılıp kalmaya hiçbir zaman yanaşmayan Jean ise Pazartesi geldiğinde orta saha oyuncularını idman sahasında denemeye başlamıştı bile. Jean takımının savunmadaki zayıflığının farkındaydı; üstelik takımı toparlayacak, sert top kapma mücadelelerine girebilecek bir oyuncu transfer etmesi yönünde de tavsiyeler alıyordu devamlı. Ama Jean, böyle şiddete dayalı taktiklerin takımın dengesini bozacağına inanıyordu. O, cazibe kullanma taktığının savunucusuydu; topa tekme tokat sahiplenmek yerine gönül yaparak sahiplenilmeliydi. Cazibe kelimesi tek başına, takım arkadaşlarının testosteron seviyelerini arttırmaya yetiyor ve böylece Jean en az yirmi dakika boyunca oyuncularının tüm dikkatlerini ona vermelerini sağlıyordu. Jean'e göre işin sırrı tas gibi sert gözükmekteydi, öyle olmasan bi-

le. Dolayısıyla, soyunma odalarında bangır bangır çalan teyp, kafanı tünel duvarlarına vurmak –saçlarını bir numara kestirmek de rigueur diye adlandırılırdı (Jean uluslararası hale gelmiş bu bon motları eğitim derslerinde araya sıkıştırmaya bayılıyordu.)– ve hakeme övgüleri küfürlerle bildirmek bu işi halletmeye yeterdi. O Cumartesi günü oyuncular sahada yerlerini aldıklarında, kafalarına sokulan yeni taktikler sayesinde kendilerine büyük bir güven duyuyorlardı. Ancak kalabalık, önceki gözde Michel Foucault takım dışı bırakıldığını görünce şaşkınlığa uğradı. Jean'ın sabrı tükenmişti artık: Boşver Foucault'u, saha üzerinde güç göstermenin önemini anlamıyor, oyununun kuruluşu tamamen yanlış, takıma hiç uymuyor. Ve kısa bir süre sonra, bir zamanların cıva gibi Foucault'u transfer listesine konuldu; Baudrillard'a göre Foucault ait olduğu yere, yani alt sıralara gidecekti. Bu arada sahada, oyuncular topu saha içine çekmeye çalışıyorlardı, ama galibiyet hâlâ her iki tarafa da geçebilirdi, rakipler Baudrillard'ı kendi oyunuyla yakalamışlardı. Neyse ki düdüğ sonunda çaldı; ve maç 0-0 bitti. Bu beraberlik, ne kadar uzun oynarlarsa oynasınlar, en beklenen sonuçtu. İki takım birbirlerinden ayrılamıyorlardı, o yüzden her birine birer puan vermek en adiliydi.

Foucault takım dışı kaldığı için, Jean yeni oyuncular aramaya başladı kendine. Jacques Derrida tam da ona göre biri gibi görünüyordu: Zikzaklar çizerek sahada kendine yol açıyor ve altı pasa muhteşem bir vuruş gerçekleştirmeden önce savunmalarını çökertmiş olduğu rakiplerinin topu ancak şöyle bir görmelerine izin veriyordu. Şaşırtıcı bir ince ayarla kaleye doğru gönderdiği yirmi beş metrelik voleleri, Jean'ın yönettiği takıma çok iyi uyum sağlayacağını ilk işaretleriydi. Ama Jean, Kanadalı medya-sevgilisi, McLuhan'ı da gözüne kestirmişti; takımının

diğer oyuncularına bekteki pozisyonundan göndereceği mesajları McLuhan'ın her zaman alacağını biliyordu, medyası ne olursa olsun -ister bağırıp çağırarak, ister kolları sallamak.

Jean takımının çok derin bir güce sahip olmadığını biliyordu, ama bu durum onu daha önce hiç endişelendirmemişti. Takıma bu sezonu kazandıracak ölümcül stratejisini koz olarak saklamıştı. Şeytani, bu strateji için yeterli bir kelime değildi. Jean'ın takımı her karara karşı çıkıyor, bazı goller sayılmazken, hakemler de Jean'ın ateşlediği protestolar karşısında bunalıyorlardı. Penaltı getiren dalışlar ve kazara topa dokunmalarla, hakikat pencereden uçup gitmişti, ama Jean'ın takımının başka çıkar yolu yoktu. Diğer takım ne kadar çok şikayet ederse etsin, görüntü tekrarları hakemin kararının yanlışlığını ne kadar gösterirse göstere, işte sonuç değişmemişti; sezonun sonunda Jean'ın takımı yeni bir mücadeleye girmek üzere yerini almıştı.

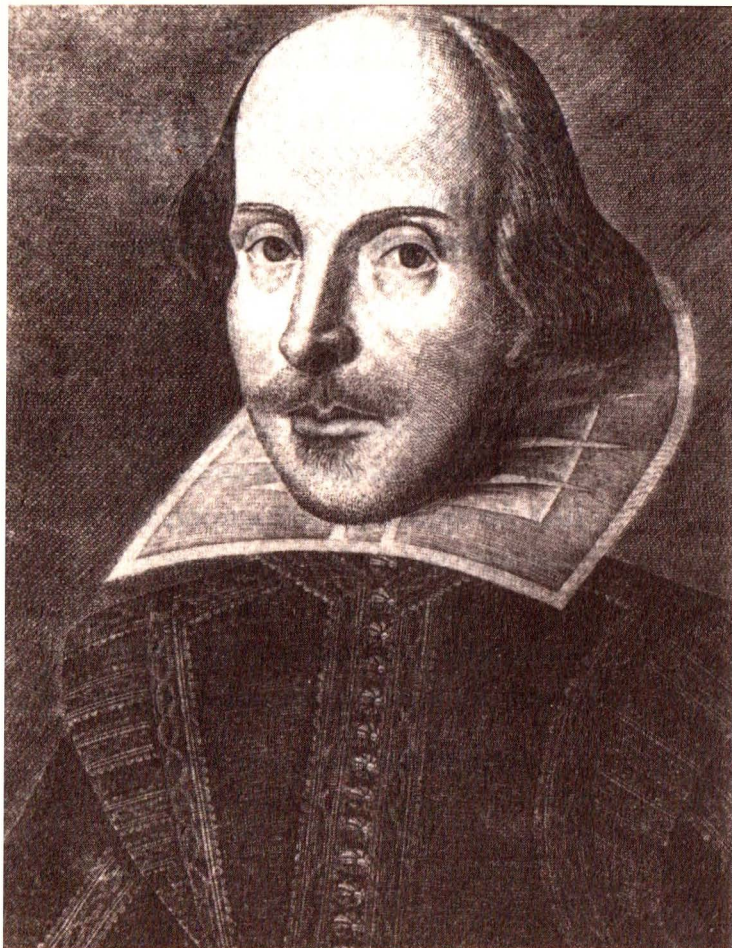
Ne var ki, finalde yer almaları Jean için pek bir şey ifade etmiyordu. Küme düşmekten kurtulmuşlardı belki, ama sıralamadaki yerleri bir yanılsamadan öte değildi. Jean, bu takımda bir geleceğinin olmadığını farkındaydı. Takım orada ya da oraya yakın bir yerde varlığını hep sürdürecekti, ama sezonun başında besledikleri kupa umudu şimdi çok uzaklarda kalmış bir anıdan ibaretti; bomboş kupa odasında tozlanmış, silinmiş, yitmek üzere olan bir anı... Başarı elinden mi alınmıştı? Ah, Jean suçların bu en mükemmelini bir çözebilseydi... Topu direğe isabet ettirebiliyor ama şişkin ağlara bir türlü ulaşamıyordu ve bu yüzden de son zafere hiçbir zaman kavuşamayacaktı. Kramponlarını dolaba kaldırdı, artık başka bir yere göçmenin zamanının geldiğini biliyordu, nereye gitmesi gerektiğini bilmese de. Zaten bunu hiçbir zaman bilememişti.

WILLIAM SHAKESPEARE

Aston Villa ve Merrie England
Dört Numara: Oyun Kurucusu

*Ben sana, senin bana davrandığın
kadar kötü mü davranıyorum ki
Beni bir ayak topu gibi tepiyorsun?
Sen beni bu yüzden tepiyorsun ve
o da beni tepecek
Bu hizmeti sürdüreceksen eğer beni
yuvarlak bir meşin içinde saklamalısın.*

SHAKESPEARE, Yanlışlıklar Komedyası

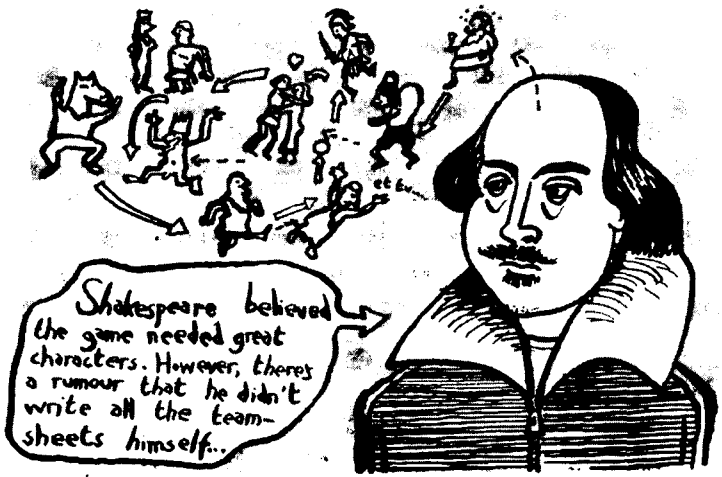
rtta saha oyun kurucusu William Shakespeare topu arka noktalarda çakılıp kaldığı yerden alıp orta yuvarlak-tan geçirerek ileri sürmeye bayılırdı; çünkü böylece oyunu istediği gibi yönetebiliyordu. Will sahada kozlarını paylaşılabileceği bir dengini ölçüsü ölçüsüne arayan, ileri geri yaptığı manevralarla paslarının hedefine ulaşmasını garantileyen yaman bir top çeliciydi; çapulcu Fransız forvetlerine karşı savunmada bir çözülme olduğunda, herkes Will'e güvenilebileceğini bilirdi. Will, kale önünde yaptığı kahramanca gösterilerle galibiyeti kapıp götürdüğünde, çoğu kişi sonu iyi biten her şeyin iyi sayılabileceği konusunda onunla hemfikir olurdu.

Her yere ulaşmayı başaran Will için bütün dünya bir futbol sahası sayılabilirdi. Yunanistan onun kıtalararası kariyerindeki duraklardan biriydi; ona göre Akdeniz refahın ve huzurun yuvasıydı, özellikle hava oyunlarını kontrol edebilenler için. İtalya'ya doğru yola çıktığında, Verona'lı iki centilmen Will'i A grubuna yeni yükselmiş klüplerine katılmaya ikna ettiler. Ve Will, bu klüpte kendi bildiği gibi bir takım kurma fırsatına kavuştu.

Will savunmanın ortasında Mark Antony ve Kleopatra'nın bahtsız beraberliğine yer verdi. Mark kısa bir süre önce, İngiliz ligi güney kıyısının uyuyan devleri Pompey'in yenilmesinde başrolü oynamıştı, ama Mısır'ın ateşli kraliçesi Kleopatra'nın yanında oynamaya başlayınca gözlerini top yerine bu fettan kadına dikti. Bu ikilinin birlikteliğinin biteceği daha başından belliydi; rakip takımların forvetlerinin kurduğu lejyonlar birbir-

leri ardına onların ceza alanına çökmeye başladığında Mark Antony ve Kleopatra'nın kurdukları oyun da yerle bir oldu. Sanki dikkatini bir türlü toplayamaması yetmiyormuş gibi, Mark yaşlı ve tecrübeli liderleri Julius Caesar'ın, iktidar hırsı içindeki kötü kalpli Brutus tarafından sırtından bıçaklandığını da gördü. Will bu olay sonunda takımdaki oyuncuların yerlerini değiştirmek zorunda kaldı: Caesar iki tabut taşıyıcısı tarafından götürülmüştü; Will Brutus'a yeni formasını fırlatırken, bir yandan da tarihe geçecek şu sözlerle Caesar'ı öldüren bıçağı bulmaya çalışıyordu: 'Sende mi Brutus, sende mi?' Bu arada Mark Antony de savunmayı destekleyebilmek için kuvvetlerini yeniden bir araya getirmişti. Her erkeği, Kleopatra göz önüne alındığında her kadını, kendilerini tamamen zafere adamaya çağırırdı; sezonun son maçının bitmesine beş dakika kalmıştı, durum 2-1 idi, emniyete kavuşmalarına ya da alt kümeyle tanışmalarına sadece bir puan vardı. Mark böyle durumlarda politikacıların sık sık başvurdukları o coşku dolu zırva lafları da bir-biri ardına sıralamayı ihmal etmedi. Ama bu laflar yine bir işe yaramayacaktı, Mark Antony'nin kaderinde bir trajedinin başrol oyuncusu olmak vardı: Gücü, Kleopatra ile maç öncesi gece yarılarına kadar yaptığı toplantılarda iyice azalmıştı. Kleopatra yılan gibi süzüle kıvrıla sahanın ilerisine geçmeyi başaramayınca takım ilk devredeki üstünlüğünü kaybetti. Kleopatra'nın kendi sahasında bütün cazibesini kullanarak sürmeye çalıştığı topu, sadece altı metre sonra kaybetmesi bir intihardı; çünkü kaleleri, onları küme düşürecek golü görmüştü bile.

Will oyundan alınmasının an meselesi olduğunun farkındaydı. Romalıların başarıyla inşa ettikleri o yollardan birinin kenarında, hiç de sakın ve emniyetli gözükmeyen bir pizzacıda Venedikli bir tacirle buluştu. Bu tacirin adı Shylock'tu; Shylock bi-

Shakespeare oyunda güçlü karakterler olması gerektiğine inanıyordu. Ancak, takım listelerinin hepsini kendisinin hazırlamadığı yönünde dedikodular var.

raz mırın kırın ettikten sonra Will'e borç vermeyi kabul etti. Shylock Will'den faiz istemiyordu, ama başka bir şartı vardı: Eğer Will bir dolu gol atmayı başaramazsa onun göğsünden yarım kiloluk et kesecekti. Sezonun perdesi hazırlık maçıyla açıldı; ve Will'in yeni klübü Venezia, önceden tahmin edildiği gibi, hiç iz bırakmadan silindi gitti. Shylock hiç vakit kaybetmeden zavallı Will'in üstüne çörekledi ve zorlu bir mahkeme başladı. Will artık tüm umudunu yitirmişti, göğsünden yarım kiloluk etin kesilmesini ve böylece her şeyin bitmesini istiyordu, ama Shylock anlaşmanın şartlarını aşip kan, bağırsaklar ve vücudun diğer parçalarını da istediğinde Will'in akıllı savunma avukatı anlaşmanın uygulanamaz olduğunu ispat etti. Mahkemenin basamaklarında birbirlerini kutlarken, Will'in müthiş avukatının kahraman bir erkek değil de zeki bir kadın olduğu

ortaya çıktığında, olaylar bir anda dedikodu dergisi haberlerine dönüştü. Ne de olsa Will kurallara fazla takılmayan, biriydi; ve takımındaki rolleri biraz değiştirmekte şakınca görmemişti.

Ama zaman hiç kimseyi beklemez; o yüzden, İtalya'da birçok sezon oynamasına rağmen, Will bir kere daha klübünü değiştirmeye karar verdi. Danimarka'nın savunmasında bir terslik, hatta belki de şike olduğu yönünde duyumlar almıştı -ne de olsa, John Jensen onların yıldız oyuncularından biriydi; üstelik Danimarkalı ajanlar, başarısızlığa mahkum İskandinavyalıları Avrupalıların cazibesine özenen İngiliz takımlarına yamadaki kurnazlıklarıyla, Shylock'u aratacak cinsten adamlardı. Will, başka oyunlardan sahne çalma yeteneğinin diğerlerinden hiç de az olmadığını keşfetmesine rağmen, Danimarka takımının Will'e rüyasını kurduğu yükselişi veremeyeceği kısa zamanda belli oldu. Ama Will bu süre içinde gözü keskin bir yetenek avcısı haline gelmişti; saati saatine uymayan, erken olgunlaşmış genç Hamlet'i küçük bir klüp olan Elsinore'un tribünlerinde tek başına oturduğu yerden çekip aldığı anda, zirveye çıkacak birini yakaladığını biliyordu. Eski kurtlar, sanki bunun yarını hiç olmayacakmış gibi, topu Hamlet'ten saklamaya çalışıyorlardı. Ama Hamlet işten kaytaran bir oyuncu değildi, onların hakkından gelip savunma oyuncularının arasından bir hayalet gibi süzülmei başardı. Ayaklarının dibinde güzel bir kadın acı çekerken "Güçsüzlük, adını kadından almış olmalısın", diyordu buz gibi bir sesle ya da girdiği mücadelede sonunun pek iyi olmadığını sezinlediğinde, "Kendini bir manastıra kapat." Rakipleriyle kavgaya tutuştuğunda sapan ya da oklara ihtiyacı olmayacaktı. Hamlet'in saha üzerindeki yeri mezarlığa dönmüştü, forvetler kendilerini yerden toplamaya uğraşırlarken Hamlet'in yoluna çıktıkları güne lanet ediyorlardı.

Ama Will'in Danimarka'da geçirdiği süre mutlu bir sonla noktalanmayacaktı. Hamlet bir süre sonra, yetenekli ama ölümcül bir kusura sahip gençlerden biri olduğunu gösterdi. Cınayet, zehir, kendini suya atan bir kız arkadaş, kardeşi tarafından öldürülen bir baba ve sonra bu kardeşle evlenen bir anne, bir kariyeri yerle bir etmek için yeterliydi. Karar anına gelindiğinde kimse onu işe almaya yanaşmayacaktı. "Olmak ya da olmamak" sorusuna cevap olarak, zavallı Hamlet tam bir yenilgiye uğradı.

Will şansını İngiliz liginde yeniden denemek için eve döndü. İlk girişimini Kral Lear'ın takımında yaptı; Kral Lear bölgesel bir savunma taktiğiyle kendi alanlarını üçe bölmüştü. Ama Lear ve Will aralıksız olarak kavga etmeye başladılar; top ikisinin arasında gidip geliyor, bu arada da diğer oyuncular çılgına dönüyorlardı. Her şartta oynamış olan Will için bu pek de hoş bir eve dönüş değildi; o, güneşli iklimlere alışmıştı, oluk gibi akan yağmur ve şiddetli rüzgâr altında, kaygan topu kontrol etmek ona zor geldi. Bekteki üç oyuncu işe yaramıyorlardı; ancak Fransız kuvvetlerinin tam zamanında yetişmeleri sayesinde, Lear hırsını körleştiren o anlamsız taktikler arasından yolunu bulup takımını toparlayabildi.

Will takımdan sepetlenmişti. Her ne kadar havası Lear'ın estirdiği fırtınaları aratmayacak kadar kötü olsa da, bir İskoç takımında oynamaktan keyif alabileceğini düşündü. Macbeth ve onun bir zamanlar bağlaştığı olan Macduff ile anlaştı ve kısa bir süre içinde hepsine fazla fazla yetecek kadar çok gol atmaya başladı. Ama başarının erken gelen bu işaretleri trajik bir penaltı atışıyla son bulacaktı. Denenmiş ve ispatlanmış üç adamlı savunma taktiği rakiplerini bir süre için büyülemişse de, karar verme anı gelip de her şey altı metre uzaklıktan kaleye gol atmasına bağlı olduğunda, Will'in ağzından sadece şu sözler dö-

küldü: 'Dışarı, seni lanet olası top'. Ve top direğin üstünden aşip sisler içindeki çalılıklara düştü. Bu atışı yüzünden klübünde katliam çıktı ve Will'in sınırın kuzey yakasında kurmaya çalıştığı kariyeri bu katliamda son buldu. Öykünün bu kısmı çok acıklı; hem de Will kendisinden daha zayıf takımlar tarafından katledildiği için isim vermek istemiyor.

İngiltere'ye tekrar dönen Will'in kulağına, eski dostu Falstaff'la beraber Windsor'da lig dışı ünit takımında oynarsa keyifli vakit geçirebilecekleri çalınmıştı. Falstaff çapkınlığıyla ünlenmiş bir adamdı; kısa zamanda ortada metresler, eş değiş-tokuşları ve çılgınca eğlencelerle ilgili dedikodular dolaşmaya başladı. Sonunda klüpten atılan Will ve Falstaff Shrewsbury şehrine yollandılar. Shrewsbury Londra'nın ünlü Hotspurs'ı ile kupa maçında berabere kalınca şanslarının döndüğünü düşündüler; ama bu, onların en mutlu günlerinden biri olmayacaktı. Elllerinden geleni yapmışlar, sonuna kadar mücadele etmişlerdi; ama Will arka sıralarda eski günlerdeki ihtişamlı gösterilerini yapamıyor ve oyunu, karakterlerle dolu olmasına rağmen, bir yanlışlıklar komedyasından öteye gidemiyordu.

Avrupa'ya geri dönmekten başka seçenek yoktu önünde. Geçen yıllarda İtalyan liginde yer alan Gianfrancos, Fabrizios ve Paolos'a dönüş zamanı gelmişti artık. Venezia'ya dönüşünde, Afrika liginin ilk şampiyonlarından biri olan düşünceli ve karanlık Othello'yu da savunmasını desteklemesi için yanına aldı. Othello gücüyle yıkılmaz bir kale gibiydi, ama ne yazık ki güvenilirmez sancak çavuşları tarafından aldatıldı. Trajediye davet edercesine, kıskançlığın aklını ele geçirmesine izin verdi ve sonunda onu mutluluğa götürecek olan şansı boğdu. Will bir kere daha, önce umut veren fakat işler sıkıştığında fos çıkan bir oyuncu bulmuştu kendine.

Will yine de kariyerini kötü bir sonla bitirmek istemiyordu. Trajediden payına düşeni almış olsa da, insanları güldürmeyi de başarmıştı; oyununun bazı bölümleri hiç kuşkusuz tarihiydi ve o emekliye ayrıldıktan sonra da defalarca sergilenecekti. Verona'ya, İtalya'daki kariyerinin başladığı yere dönen Will, oyunculuk günlerini yönetim kurulu odasındaki tartışmaları bir

Pit bull terrier ta çizgisinden ilk tehdidi savuruyor. Gol atabilmek için, kılıçlarını bir yana bırakılmış olduklarına dikkat edin.

özme ulaştırarak sonlandırmaya karar verdi. Birbirleriyle devamlı savaşan iki hizip, Montague ve Capulet aileleri, hislerini öyle arttırmışlardı ki ancak onların anlaşmazlıkları çözülürse klüp düzlüğe çıkarılabilirdi. Will Romeo adlı tanınmayan bir genci getirdi klbe. Romeo aslında Montague ailesindendi, ama formasını çamaşır makinesinde yanlış programda yıkadığı için kimse üzerindeki ismi okuyamıyordu. Romeo, topa dokunduğu anda, hünerli hareketleriyle Capulet taraftarlarına kur yapıp onları büyüledi; öyle ki, ona hayran olan Capuletler, Romeo kenara alındığında, oturdukları yönetici koltuklarından “Ey Romeo, nerelerdesin?” diye bağırmaya başladılar. (Capuletler eğitimli bir gruhtular, ftbol dilini pek bilmezlerdi.) Capuletler’den bir taraftar, genç Romeo’nun sahadaki ateşiyle yanmaya başlamıştı bile: Juliet Romeo’nun oyun tarzına hayrandı, ayağı çoktan yerden kesilmişti. Romeo’nun bir Montague olduğunu öğrendiğinde de bunu hiç umursamadı ve sonunda,

paparazzilerin zoom yapan kameralarından uzakta evlendiler. Ama Will'in masallarında mutlu sonlara nadiren rastlanır; nitekim bu bahtsız çift de uyuşturucuya, zehirli iksirlere ve benzeri maddelere karşı koyamadılar.

Yoktan gösteriler var eden ve konudan hiç uzaklaşmayan Will'in kariyerindeki son perde inmişti artık. Ama kışlar sadece mutsuzluk vermez: On İkinci Gece'nin sonunda, hâlâ takımına derbi maçları kazandıracak ve tribünlerden çılgınca alkışlar yükseletecek gösteriler yapabildiğini kanıtladı. Kariyerinin sonunda Will, sahanın her köşesinde görev alıp dünyanın her yerinde oynayabilen mükemmel bir oyuncu olarak tarihe geçmişti.

FRIEDRICH NIETZSCHE

FC Basel ve Almanya
Beş Numara: Libero

‘Mutluluğumun sırrı:
Bir Evet, bir Hayır, bir düz çizgi, bir gol.’

FRIEDRICH NIETZSCHE, *Putların Alacakaranlığı*

u oyunun ilk 'sert-adam'larından biri olan Friedrich Nietzsche insan üstü bir güce sahipti; rakiplerini eski püskü, dağınık eşyaları, bileklerine düşmüş çorapları ve rüzgârda uçuşan formasıyla kandırıp aldatıcı bir emniyet hissine kapılmalarını sağlıyordu. Kambur sırtı ve miyop gözleriyle, rakip takımın santraforunu korkutacak bir görüntüye sahip değildi, ama öfkesini kustuğu zaman, sarkık bıyıkları ve derin bakışlı gözlerinden karşı konulmaz bir güç fişkırırdı.

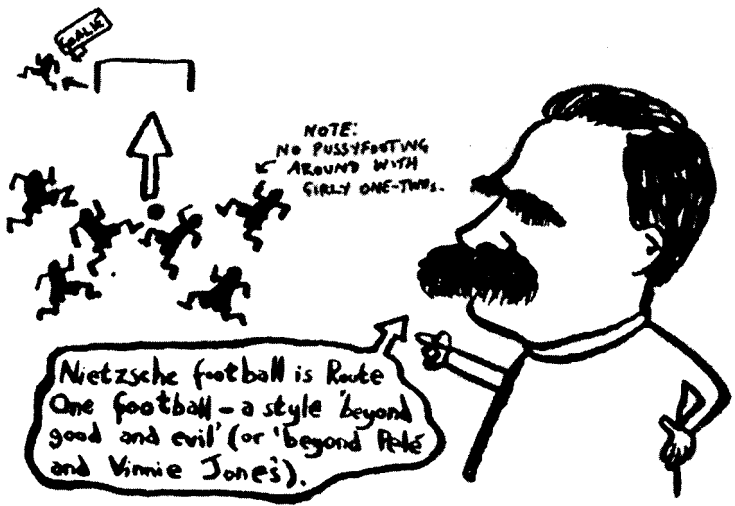
Friedrich'in başı sert top çelmeleri yüzünden birçok kez belaya girmişti. Futbol otoriteleri, onu kendi bildiği yolda gitmekten alıkoymaya çalışan kurallarla hiç ilgilenmeyen ve penaltı atışı getiren çelmeleri atmaktan hiç kaçınmayan bu zıpcıktıya kitaplarını fırlatmaktan zevk alıyorlardı. Böyle zamanlarda 'Ben topun peşindeydim, topun peşinde!' diyerek kaşlarını çatardı Friedrich, biraz fazla dramatik kaçan bir acıyla yerde kıvranan bitkin tüy siklet oyuncuya bakarken. Bu oyuncunun sadece birkaç saniye sonra ayağa fırlayıp topu penaltı atış noktasına yerleştireceğini biliyordu. Kırmızı kartı gören Friedrich cezasını tek başına çekmek üzere sahadan uzaklaşır, oyunu kaybetmek üzere olan takım arkadaşları ise ondan uzak durmaya dikkat ederlerdi.

Disiplin problemleriyle başı dertte olan Friedrich bir yerde uzun süre kalmayı başaramıyordu. Geleceğini Avrupa topraklarında aramaya başladı ve anavatanının Bundesliga'sını Fransız, İsviçre ve İtalyan takımları için terk etti. Friedrich, milli marşlarının bir notasını duyunca göğüslerini yumruklayan ve topuklarını birbirine vurarak hazırola geçen kasıntı uluslararası oyun-

cularla karıştırılmıştı hep, oysa o bütün bu debdebe ve zenginlikten rahatsızlık duyar, başlama vuruşunu yapmadan önce gerginlik içinde ayaklarını sürümeyi ve birkaç kelime mırıldanmayı tercih ederdi.

Oyun tarzını her zaman aşırıya gitmek üzerine kurmuştu: Hep daha sert itmek, daha hızlı koşmak, topa herkesten daha hızlı vurmak isterdi. Friedrich sınırları zorlamayı, yoluna çıkıp ilerlemesini engelleyen herkesi saf dışı bırakmak şeklinde algıliyordu. Omuz ve dirsek atmalar oyununun can alıcı noktalarıydı; ve eğer bedeniniz onunkiyle temas etmek zorunda kalıyorsa, eh, sizin de bunu önceden bilmeniz gerekirdi. Rakip oyuncular her tarafları morarmış bir şekilde gruplar halinde sahadan ayrılırlarken Friedrich, en azından onların nasıl bir oyun oynandığını artık öğrenmiş olduklarını söyleyerek övünürdü. Görgü kurallarına uymak ve biraz olsun duygusal davranmak konularında hiç başarılı değildi; takımlar birbiri ardına onun ellerinde, ayaklarında, kollarında, bacaklarında ve kramponları altında can çekiştikçe Friedrich'in popülaritesi de hızla düşüyordu. Biraz daha dikkatli ve yumuşak olması için yapılan çağrılara karşı bağışıklık kazanmıştı sanki: Onun bir görevi vardı, futbolu değişime zorlamak istiyordu. Çizginin dışına her adım attığında hakemler neden düdüğü çalmak zorundaydılar sanki? Oyunun fiziksel yönünün ön plana çıkmasına bir ke-re için izin verilmeliydi, böylece güçlü takımlar hak ettikleri üç puanı alırlarken zayıf takımlar da alt sıralarda birbirlerini yemeye devam edebilirlerdi.

Kariyerinin ilk yıllarında Friedrich'in yanında top koşturan Bismarck, demir iradeli, başarmaya azimli bir oyuncuydu. Bismarck birçok yeteneği bir araya getirerek takımını kurmuştu -ne var ki daha sonra hiç iz bırakmadan ortadan kayboldu;

*Not: Bire-ikiler etrafında korkaklığa yer yok.
Nietzsche futbolu Rota 1 futboludur -iyi ve kötüünün ötesinde
bir tarzı vardır (veya Pelé ve Vinnie Jones'un ötesinde)*

şimdi büyük ihtimalle, bütün eski profesyoneller gibi, bir yerlerde meyhane işletiyor olmalı-. Friedrich acemi bir futbolcuyken, savunma hakkında bildiği her şeyi koçu Schopenhauer'den öğrenmişti; Friedrich'i, ünlü futbolcuların kramponlarını parlatmaktan ve tribünlerini süpürmekten vazgeçerse başarıya ulaşabileceğine inandıran Schopenhauer'di. Nietzsche'in kaderi belirlenmişti artık: O bundan böyle kendi sahasında bir güç timsali olarak tanınacak, rakip takımın geliştirdiği atakları birbiri ardına kırıp karşı konulması imkânsız kafa toplarıyla rakip kaleyi kargaşaya boğacaktı.

Friedrich'in futbol kariyeri çok mutlu şartlarda başlamamıştı aslında. Oynadığı ilk sezonda takımı küme düştüğünde, bu genç oyuncunun gamsız ve kayıtsız tavırlarının yerini asık bir surat al-

dı; ve bir daha televizyon kameralarına hiç yüz vermedi. Bütün stadyum alaylarla inlediğinde dudaklarını kıpırdatmadı bile, öylece sessiz kaldı. ‘Hammerlar kahrolsun! Hammerlar, kahrolsun!’ Saha zaten yeterince acımasız bir yerdi, üstelik Friedrich bunu tek başına taşımak zorundaydı. Hafızasından kurtulmanın tek bir yolu vardı: Takım kendini toplayıp dimdik ayağa dikilmeliydi. Ve bunu başardılar. Trajedi sona ermişti artık, önceki sezon bir grup yenik insanın bir araya toplandığı bir yer olan bu takım artık bir kahramanlar yuvasıydı; bir kere daha oyunu kuralına göre, yani en yüksek seviyede oynamaya başlamışlardı.

Erken gelen bu başarı pırıltısının çoğunu yitirmişti ki, Friedrich yeni transfer Richard Wagner ile takımını kurdu. Görünüşte bu iki adam birbirleri ile hiç uyuşmuyorlardı, ama birkaç sezon boyunca ahenk içinde oynamayı başardılar; öyle ki o günkü yönetici, aldıkları sonuçları kasıla kasıla, ‘kulağa müzik gibi geliyor’ diye değerlendiriyordu. Ama bu yöneticinin kulağı pek iyi değildi anlaşılan, çünkü Wagner tek başına kalmış rakip savunma oyuncusunu aşarken, takım ahengi ve ritmi çoktan kaçırmış ve Wagner’in onları yönlendirmek istediği noktadan çok uzağa düşmüş oluyordu. Friedrich’in sabrına son noktayı, Richard’ın yatak odası hikayeleri üzerine yapılan geniş bir haber koydu.

Friedrich bu tiksindirici, ahlaksız yaşam tarzına daha fazla tahammül etmeyecekti artık. Sırtını Wagner’e dönüp kendi süretinde bir takım yaratmak için bir kez daha yola koyuldu. İlk başta, yeni kurdukları ortaklıkla sol kanattaki fırsatları değerlendirmeye çalışan Karl Marx ve Friedrich Engels’le yakınlaştı, ama bu iki adamın kolektif bir oyun oynama, top kapma ve gol atma sorumluluklarını on bir oyuncu arasında adil bir şekilde paylaşırma yönündeki kararlılıkları, Nietzsche’ye pek uyum-

yordu. O adam adama markaj yapmaya bayılan bir oyuncuydu; her ne kadar bir grupta uyum içinde çalışmayı canı istediğinde becerse de, aslında doğuştan gezgindi. Karl onun bu özelliklerini takdir edebilecek bir oyuncuydu, ama sonunda sırtını Nietzsche'ye dönüp onu sağ kanatta koşan acımasız rakiplerinin arasında yalnız bıraktı. Kariyerinin sonlarında olan Nietzsche onlarla anlaştı, ama yine de çok iyi bildiği bir şey vardı: O kendisinin patronuydu ve kimin formasını taşırsa taşırsın, kendi başarısına olan inancı her zaman parıl parıl parlayacaktı.

Friedrich aynı zamanda gerçekçi bir adamdı da. En alt sıralardan üst sıralara tırınanıyor olmak onu hiçbir zaman fazla endişelendirmemişti. Gerçi taç çizgisinde durup genç sporcuları gözleyen yetenek avcıları, bu güç odağına gittikçe daha az ilgi göstermeye başlamışlardı, ama o kendi yeteneğine olan güvenini hiç yitirmedi, hatta tam tersine daha da saldırganlaştı. Yöneticiler birbirleri ardına kendi fikirlerini bu müthiş yetenekli savunma oyuncusuna dayatmaya çalışırlardı, ama Friedrich onları hiç dinlemedi. Oyunu nasıl oynamak istediğini çok iyi biliyordu o: Onun kitabında futbol bilimi, diğerlerinin pek tuttukları o nazik, sanatsal paslaşma oyunundan her zaman daha üstündü. Zafer umutları Friedrich için hiçbir şey ifade etmiyordu, takımına gaz pedalından ayaklarını çekme iznini vermeden önce o üç puanı skor tahtasında görmeliydi. Doksan dakika sona erdikten çok sonra bile, takım arkadaşlarının kulakları Friedrich'in bıkıp usanmadan, bağıra çağıra verdiği direktiflerle çınlıyor olurdu. O, yorgunluktan körük gibi soluyan, sakatlanmış, ama yine de son düdüğe kadar oynamayı umut eden bek oyuncularına kükrerken, merhamet kelimesini pek aklına getirmezdi. Sıkı bir şekilde vurulmuş toptan daha iyisi olamazdı; Friedrich de takım arkadaşlarından topa olanca güçleriyle vurmaları-

nı bekliyordu. 'Bu ünlü herifin acımasız görüntüsünün ardında insancıl bir karakter yatıyor' diye düşünebilirdiniz belki; ama o, insancılıktan daha fazlasına sahipti.

Friedrich'in takımı sonunda Başbakanlık Kupası'nda oynamaya hak kazandı; ve böylece gözlerini lig liderlerine diktiler. Önceki sezonun liderleri sıralamada en başta olmaya çok alışmışlardı, şimdi Friedrich onları tepetaklak yere indirme fikrinden büyük haz duyuyordu. Ve takımı bunu başardığında, Friedrich hemen atılıp şampiyonların yenilmez olmadıklarını herkesten önce söyledi-onlar da alt edilebilirdi, şampiyonlukları Tanrı tarafından onlara tanınmış bir hak değildi.

Ama yeteneği, takımı birinci sıraya yerleştikten sonra bile, sertlik konusunda sağladığı ününü unutturamıyordu bir türlü. Kendisini iyi ve kötü kavramlarını aşmış biri gibi görüyor, sarı kartlarla sanki bunun ertesi günü yokmuş gibi flört ediyordu. Aldığı ihtarlar üst üste yığılınca, Friedrich uzun süreli bir uzaklaştırma aldı sonunda. Düşüşü başlamıştı. Bir türlü sezonun tamamında takımda yer alamıyordu; takımı onun zorunlu yokluğu yüzünden birbiri ardına başarısız sonuçlar almaya başladığında Friedrich de işi iyice serdi, gelişigüzel oynuyordu artık. Kronikleşmeye yüz tutan sakatlıkları ise işe tuz biber ekiyordu. Diz arkasındaki kirişler, kasıklar, lifler, Aşil kirişi, ve vücudunun hemen hemen bütün diğer organları tehlikeli bir sıklıkla kopmaya, burkulmaya, incinmeye başlamıştı. Bu onu çılgına çevirirdi; ve yüzü acıyla çarpılmasına rağmen, kariyerini tehdit eden bu sakatlıklarını umursamadan oynamaya devam etmekten garip bir zevk alırdı. Eğer onun yerinde biraz daha zayıf biri olsaydı, sağlık görevlileri tarafından sedyeyle saha dışına taşınacağı kesindi.

Friedrich haşarı oğlan sıfatını kazanmak için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Sonuna kadar mücadele ederdi ve birinci

devrede takımı yenik düşmüşse eğer, tabak çanakları havaya fırlatan, kırıp dökten ilk kişi de o olurdu. ‘Artık yukarı ya da aşağı diye bir şey kaldı mı?’ İşte onun takım arkadaşı Yunan Zathustra, bu öfke nöbetlerinden biri sınırı iyice aştığında böyle söylemişti. Dışardan getirilen bu oyuncular, yirmi iki takımlık bir sıralamada yirmi ikinci konumdaysanız üç puan kaybetmenin sadece bir tek sonucu olabileceğini bir türlü anlayamıyorlardı: Küme düşme utancı. Kümede kalma mücadelesinde, takımı zaten zayıf olan çabalarını iyice yitirdikçe, Friedrich’in oyunu da anlamsızlaşmaya başladı; sezon öncesi takımının geleceği üzerine yaptığı olumsuz tahminleri doğru çıkmak üzereydi. Friedrich her tarafa saldırıyor, kendi kalesine attığı muhteşem gollerle yenilginin utancını daha da arttırıyordu. Sonunda kendi takımında bir sürgün haline geldi; artık çoğu zaman takımın dışında bırakılıyor, ismi takım listesinde sadece arada bir gözüküyordu.

Hiçbir yere ait olmayan, yedekte çürümeye terkedilen ya da kiralıklar listesine konup belirsizliğe itilen Friedrich, belki epey aşağıya düşmüştü ama henüz işi bitmemişti. Sabırla çalışarak takımındaki yerini aldı ve onurunu ve ününü yeniden kazanmaya başladı. Onunki muhteşem bir geri dönüş öyküsüydü ve bu öyküyü, yolculuğunun iniş çıkışlarından futbol sayesinde bir ders çıkartana kadar tekrarlayacaktı. Soyunma odasında asılı olan bir söz de bunu ifade ediyordu: *deja vu*; Friedrich’in buna cevabı ise ‘Ben bunları daha önce çok gördüm, dostum,’ oldu.

Ve böylece, başı beladan bir türlü kurtulmayan, sakatlıklarla kariyeri zedelenen huzursuz Friedrich, oyunu sadece sona ulaşmak için değil, aynı zamanda anı kurtarmak için de oynaması gerektiğini öğrendi; ve bütün bu olan bitenlerden sonra kitabına, futbolcular olmadan futbolun da olmayacağını yaz-

dı. Bir takımın birinci olabilmesi için önce oyuncularının hem düşünsel hem de fiziksel açıdan tamamen  zg r olmaları gerektiği yönündeki düşüncesinde yanılmıyordu. Puanlar yüzünden çıkan bir sezon sonu hırla ması, kl b n bilinmezliğe çağırılmasına sebep olmuştu; doğuştan katalog koleksiyoncusu ve ma  istatistik ileri olan adamların pek sevdiği averaj hesaplamaları da i e tuz biber ekmi ti. Savunmanın kalbinde tek başına duran Friedrich, omuzlarında çok ağır bir yük taşıdığını biliyordu ve bu karma ada düzeni tekrar kurmaya kararlıydı -küme d  me sınırının sadece bir sıra üstü onun için yeterli olacaktı. Ve, takıma sezonu kazandıran  elmesi, kanlı bir korku filmini aratmadı. Alaycı, fakat profesyonel bir oyuncu olan Friedrich üstüne d  eni yapmıştı: Rakip takıma zafer armağan edecek olan gol hiçbir zaman atılmayacaktı. Hakemin eli, kaderini belirleyecek o kartı çekmek için cebine giderken, Friedrich ba ını çevirip bakmadı bile. İtiraz etmenin bir fayda sağlamayacağını biliyordu, o cepten sadece bir tek renk çıkabilirdi. Ve böylece kırmızı kart, kara giysiler giymiş olan o ünlü, bodur,  i ko ve kelle en k ftehorun tombul ve kısa parmakları arasında dalgalanırken, Friedrich ma  sonrası d  unu önceden almak ve canlandırıcı bir masaj yaparak kurulanmak amacıyla sahanın dışına doğru ilerlemeye ba lamı tı bile. Kariyeri son bulmuştu; bu, fazla ileriye giden bir  elmeydi. Ama Friedrich, bir anlamda huzura da kavu mu tu. Bir kahramana taparcasına onu sahaya geri çağıran seslere tahammül edemiyordu; o, kendisini çağıran gerçek sesi, soyunma odasında tek başına otururken buldu en sonunda: Bu ses, uluslararası ba arılara imza atabilecekken, mantığının sesini dinlemediği için bundan mahrum kalan ve potansiyelini değerlendiremeyen büyük bir akla sahip küçük bir çocuktan geliyordu.

LUDWIG WITTGENSTEIN

Cambridge United ve Avusturya
Altı Numara: Libero

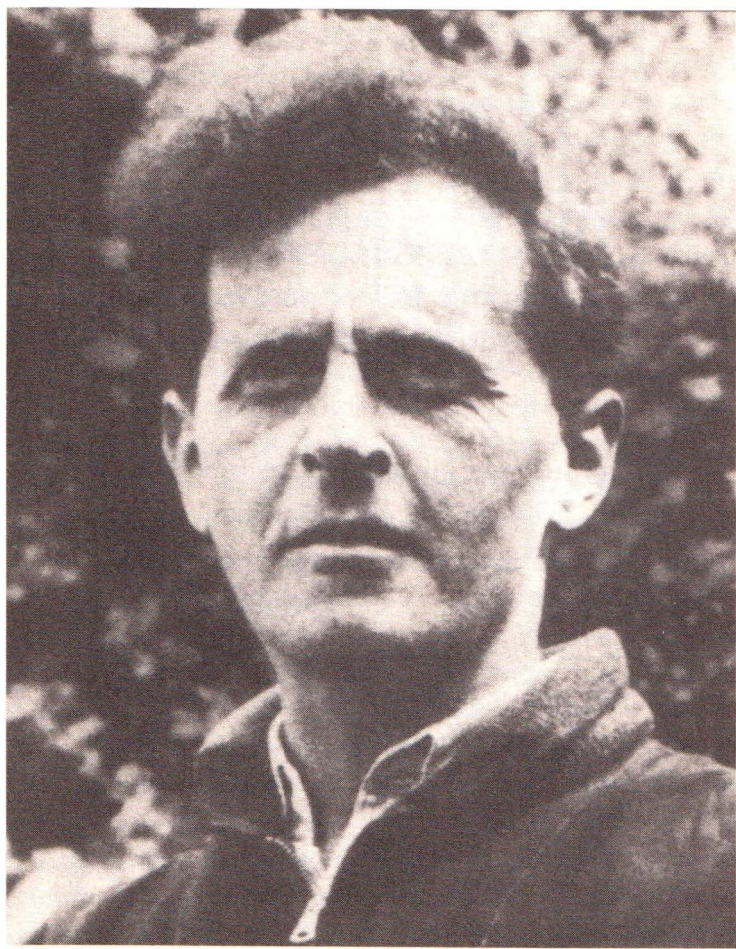
*Açık bir alanda bir topa oynayarak kendilerini
eğlendiren insanları gözünüzün önüne getirin:*

*topu amaçsızca havaya fırlatmak,
topu ele geçireni kovalamak...*

Ama bu arada da çok katı kurallara uyarlar.

*Oyun oynarken bir yandan da kurallarımızı
oluşturduğumuz başka bir durum
daha yok mu sizce?*

LUDWIG WITTGENSTEIN, *Felsefe İncelemeleri*

Orta sahanın esrarengiz savunma oyuncusu Ludwig Wittgenstein ok gibi fırladığında, her ne kadar hedeflediği yere ulaşmayı pek beceremese de, yine de çoğu oyuncuyu engellemeyi başarırdı. Kendisine devamlı yeni yönler belirleyip bıkip usanmadan sahanın ilerisine ulaşmaya çalışırdı; ama ne yazık ki bu çıkışlarını, takımına galibiyet getirecek bir zafer pasıyla sonlandırmayı bir türlü başaramıyordu.

Savunmanın mimarı olan Ludwig, şartlar gerektirdiğinde acımasız bir disiplin müdürü haline dönüşebiliyordu. Yenilgiyi kabullenmekte hiçbir zaman çok başarılı olmamıştı; cezalandırıcı çelmeleri, en cesur forvetlerin bile sırtlarından aşağı ter boşanmasına sebep olurdu. Ama onu en çok endişelendiren takımın kuruluşuydu. İlk günlerinde, takımı orta sahadaki akıl hocası Bertrand Russell'in etrafında kurmayı düşünmüştü; ama bir süre sonra Russell'in oyununda bir eksiklik olduğunu farketti. Russell topu çok genel dağıtıyordu, bunun sonucunda top sahanın her tarafında gezinip durur ama asla rakip takımın kalesini bulmazdı. Sonunda Ludwig mülkiyetin bir zorunluluk olduğu sonucuna vardı, böylece takımına bir düzen duygusu gelecekti.

Ludwig'in hedefi tam vuran ve forvet oyununu harekete geçiren yavaş, sabırlı ama etkili atakları kısa zamanda televizyonda tekrar tekrar gösterilen hareketler listesinde bir numaraya oturdular. Eski Liverpool'lu Hansen, İskoç lehçesinin kıvraklığıyla 'Her resim bir hikaye anlatır,' diye tekrarlayarak Ludwig'le paslaştığında, Des, Gary ve süpürge saçlı Ruud'un ağızlarının suyu akardı. İlk başlarda Ludwig, başarısının sırlarını açıklama-

nın en mantıklı yolunun bu olduğunu düşündüğü için, Match of the Day (Günün Maçı) mitolojisinde nasıl bir oyun çıkardığıyla ilgili yazılar yazmaktan memnunluk duyuyordu. Ama taktik repertuarına eklemelerde bulundukça saha üzerindeki her hareketin öyle kolaylıkla tanımlanamayacağı sonucuna vardı. Hayat, kara tahta üzerine çizilen taktiklerden ibaret değildi, her zaman kazanmayı ummamalıydınız. Mesela bir muz vuruşunu ele alalım: Elinizde Gordon Strachan'ın en sevdiği meyvalardan bir araba dolusu olsa, yine de muz vuruşlarıyla rakip kale ağzını bombardımana tutamazsınız. Yapmanız gereken, kendinizi çok iyi ayarlayıp topun döne döne kalenin üst köşesine ulaşmasını, sonra da zavallı kalecinin elleri arasından kurtulup ağları bulmasını sağlamaktır. Kameralar önünde oynanan oyun, oturma odalarımıza ışınlanırken, böyle birçok ayrıntı gözden kayboluyordu. Oyunun temeli topu mülkiyetine almak ve kale karşısına geçtiğinde kendini iyi ayarlamak üzerine kurulmuştu -bu, Ludwig'in büyük bir mutlulukla kabullendiği bir gerçektir- ama sonunda, golü atmanın birden çok yolu olduğu sonucuna vardı.

Topun varlığının ancak oyun içinde bir anlamı vardı ve bu da Ludwig'in yeni başlangıç noktası oldu. Oyun dışında top herhangi bir anlamdan yoksun, yuvarlak bir deri parçasından ibaret cansız bir nesneydi sadece. Topun göğe yükselerek kaleyle kucaklaşmaya gittiğini hayal edebilirdik belki, ama onu çimleri ve toprağı kaldıra kaldıra, çapraşık oyunlarla sahanın bir ucundan öbür ucuna sürecektir oyuncular olmadıktan sonra, olduğu yerde hareketsiz kalmaya mahkumdu. Oyunun bir sisteme, ona yön verecek bir aktiviteye ihtiyacı vardı. Ludwig de önce topu sonra oyuncuların ayaklarını işaret eder ve oyuncuların gönlünü yaparak onlara topa vurmanın ne demek olduğunu öğretmeye çalışırdı. Ne var ki bazıları bunu hiçbir zaman öğre-

nemedi; topa çifte atarlar, tekme atarlar, ama bir türlü doğru düzgün vuramazlardı. Böyleleri, eski Cambridge mezunu John Beck'in takımındaki mankafa zanaatkârlarla ticaretlerini yapmak üzere hemen satış listesine konulurlar ya da İrlanda'ya giderek uzun süre önce kaybetmiş oldukları anavatanlarının yeşil rengine bürünebilmek için uzun uzun aile bağlarıyla ilgili bilgiler verirlerdi. Ama yine de, sabır sayesinde, kelime ve nesne arasındaki işbirliği ürünlerini verdi; ve top, oyuncuların cam gibi cilalanmış kramponlarından aldığı güçle, şaşmaz bir hızla sekmeye başladı.

Ludwig bir sonraki iş olarak orta sahanın generali Goethe'yi yanına aldı. Goethe oyunculara renkleri tanıma üzerine temel teorileri öğretti; ve topa vurma teknikleri yanında, takımın diğer oyuncularına pas verme becerilerini de geliştirmelerini sağladı. Bu çok önemli bir noktaydı, ama takımın oyuncuları nasıl olsa aynı renk forma giydikleri için, o kadar oyuncu arasında kime pas vereceğini anlamak pek o kadar da zor bir iş değildi. Ne var ki Ludwig, birlik sorununa bu kadar kolay bir yöntemle çözüm bulunmasından rahatsız olmuştu. Gençliğinde, buluş çağı kahramanları olan Manchester City oyuncularına sırtını çevirmişti o, güzelim bir takımı berbat eden insan yapımı renk kombinasyonlarından dehşete düşerek gök mavisi formlarını yakmıştı, tabii ünlü taraftarları Oasis'in hoparlör patlatan melodilerinin, klasik tarza alışmış kulaklarını şişirmesi de cabası. Bu anılarla rahatı bozulan Ludwig, bu başıboz yıkım yüzünden, ironik bir şekilde gök mavisi formlar giymiş olan şimdiki takım arkadaşlarını tanıma yeteneğini de yitirip yitirmediğini düşündü. Ama aslında onun yok ettiği gök mavisinin özü değil satış departmanının hedefiydi ve böylece 'Ludwig Wittgenstein'in Gök Mavisî Ordusu' adlı ilahisi, Cambridge ölüm-

cül düşmanları Oxford United'la savaşımaya başladığında, bir anlam ifade edebilecekti yine.

Paslaşmalar yerli yerine oturunca Ludwig kurallar kitabını cebinden şimşek gibi çıkartıp genç oyuncularına galibiyete ulaşmış bir takımın hangi temeller üzerine kurulduğunu öğretmeye başladı. Bu sırada takıma John Maynard Keynes katıldı; ve ona, topun ayaklarına gelmesini bekleyen forvetlere iş düşmesini sağlaması için, kanatlarda bir aşağı bir yukarı koşturması görevi verildi. Ama Keynes tek başına Ludwig'in pas işlerini halledemezdi. Oyuncular, ancak oyunun kurallarını öğrenirlerse maçı kazanacak bir birlik oluşturabilirlerdi. Kurallar her bir reye belirli hareketleri gerçekleştirmeleri için sebep gösteriyordu. Kaleci ağlarına atılan topu elleriyle kale çizgisinin dışında tutmayı başarırrsa alkışlanırdı; ama talihsiz savunma oyuncusu koluyla topa değecek olsa ödülü penaltı atışı olurdu. Penaltı atılırken sevinçlerini çılgınlar gibi bağırarak ifade eden ya da üzüntüden kovalarca gözyaşı döken seyircilerle birlikte, kurallar da meşruluklarına kavuşurlardı.

Resimler, oyunlar, kurallar. Ludwig'in konuştuğu lisan buydu; ve takımı onun gırtlaktan çıkan Avusturya lehçesine alıştığında -ne de olsa, o günlerde dış ülkelerden transfer edilen oyunculara henüz pek rastlanmıyordu- önceleri gergin bir havanın sezildiği soyunma odasında daha sakin ve tatminkâr bir hava hakim olmaya başladı. Ama Ludwig, oyuncularının bir saniye olsun gevşemelerine asla izin vermez; tırmanılacak yeni dağlar, atılacak yeni goller ve kazanılacak yeni maçlar gösterek onları devamlı dürtüklerdi. Freddie Ayer gibi işe sonradan burnunu sokup gole gitmenin pozitif erdemleri üzerine vaaz vermeye başlayanlar karşısında Ludwig strese giriyordu; Ayer'in Tottenham Hotspur'ü ile yapacağı maç yaklaşırken, ge-

*Basit anlamıyla düz top
Wittgenstein'a göre düz top*

*Rakipleri Wittgenstein'ın oyununu anlamakta güçlük çekерlerdi.
Aslında, herkes onun oyununu anlamakta güçlük çekерdi.*

rekenleri toparlaması için Ludwig'in az zamanı kalmıştı. Ama Ludwig kimseyi düş kırıklığına uğratmadı.

Takım gerçekte olan bağıni kaybetmeye başlamıştı; sahada birbirine bağıli birçok pozisyonda dizilmiş olsalar da, Ludwig'in savunmanın derinlerinden gelen tutkulu komutlarına tepki vermiyorlardı artık. Oyunun akışı onun aleyhine dönmeye başladığında, komutlarına yeni bir anlam vermesi gerektiğini anladı Ludwig. O, gol istiyordu. Kelimeleri harekete dökerek, sahanın kenarına doğru hızlı bir koşuya başladı; ve sonra tekrar geri dönüp gol için yaptığı çağrıyı, karşılık verilmesi imkânsız nefis bir vuruşa çevirerek hayranlarını nefessiz bıraktı. White Hart sahasında Ayer'in üstünlüğü bu büyük darbeyle bir anda son bulmuştu. Spurs'un Wittgenstein'ın bu sihirbazlığına verecek kar-

şılıkları yoktu; Cambridgeliler haklı zafere ulaşmışlardı. Tottenham sahanın dışına savuşurken, ev sahibi taraftarlar yenilginin üzüntüsünü kelimelere bile dökemeyecek kadar şoktaydılar. Spurs'un düştüğü bu üzücü durum Ayer'in pozitivizminin mantıktan kaçış karşısında zayıf kaldığını gösteriyordu.

Ludwig hakemlere laf yetiştiren bir oyuncu olarak mimlenmişti. Top çizgiyi aştı mı aşmadı mı diye defalarca sorup durmanın anlamsız olduğunu biliyordu, bu sorunun sadece bir tek cevabı olabilirdi, ama hakem onun karşısına geçip de "Gol ne goldür ne de gol değildir" gibi çelişkili bir cevap verdiğinde Ludwig'in sigortaları atardı. 'Golü saymıyor musun? Sana kör gözlüğü lazım!' diye bağırırdı o zaman. O golün gerçekliği sadece Ludwig'in görebileceği kadar açıktı. Ludwig, takımının son nefesinde üç puan kazandığını düşünüyordu. Öte yandan hakem bunu hiç takmazdı, onun mantığı da açıktı: Top çizgiyi kılpayı geçer, sevinçten uçan golcü çok nadiren kazandığı galibiyet priminin keyfini şimdiden yaşamaya başlar, çizgi hake-mi golü geçersiz sayan bayrağını sallar, hakem yakarışlara kulağını tıkar, golcü çılgın gibi elini kolunu sallamaya başlar, ancak duyulabilecek bir şeyler geveler, kırmızı kart gösterilir, oyuncu kabadayı gibi bir edayla sahanın dışına doğru seke seke ilerler. Ludwig, yakarışları gereksiz yere tekrarlamak ve şüpheli bir karar verildiğinde hakemin saha üzerindeki varlığıyla çelişmek arasındaki farkı algılamak konusunda başarısızdı; ve bu disiplinsizlik onun düşüşüne sebep olacaktı. Bu arada ise hakemler, Tanrı tarafından onlara bahşedilmiş olan, maçın kaderini belirleyen golleri, çelmeleri ve ofsaytları onaylama ve reddetme hakkının keyfini çıkartmaya devam ediyorlardı.

İdeal bir oyunda böyle beklenmedik kale ağzı kazalarının hükmü olmaması gerekir. Top sahanın bir ucundan öbür ucu-

na yumuşak bir süzölüşle ilerlemeli ve goller şüpheye yer bırakmayacak bir şekilde çizgiyi geçmelidir. Öte yandan Ludwig, rüzgâr kulaklarda uğuldadığında ve engebeli yüzeydeki çamur topa pençe attığında, canı gitmek istemeyen topu takımının zorla götüremeyeceğini de biliyordu. Onu durdurmak için yapılan hamleleri savuşturup bir yandan da takım arkadaşlarını kendilerine yer açmaları için cesaretlendirirken birçok gol pozisyonuna girmişti. Zaman zaman top birbirleriyle mücadele eden oyuncular arasından sıyrılıp karşı takımın yarı sahasına girer ve çizginin üstünden yuvarlanıp giderdi. Hakemin 'Kendi kalesine attı,' kararına, 'Ama ne paradoks!' diye cevap verirdi muzip Wittgenstein, Cambridge takımının hak etmedikleri bu zafere konmalarını pişmiş kele gibi sırtarak seyrederken. Ama Ludwig'in neşesi, rakip takım oyuncularının akınlarının kesilmediğini görünce, kısa sürerdi; ve kendisine atılan diz ve dirsekler altında çöken Ludwig'in nazik bedeninden, bu müstehcenlik rüzgârı içinde hissettiği acıyı çok iyi anlatan yürek parçalayıcı bir haykırış yükselirdi.

Ama, önemli olan golü atmaktı; gol oyuna bir biçim ve yön veriyordu. Kemiklerini sızlatan acının sisi içinde Ludwig, sedyeyle saha dışına taşınırken bile bu düşünceye tutunmaktan vazgeçmedi. Takımına bazı sorular sormuştu ve sorular açık bir şekilde ortaya konduğunda cevap da gelmişti: Gol atılmış ve zafere kazanılmıştı. Her oyuncu kendine uygun bir rol bulup üstüne düşeni yapmış, takım üç puanı hak etmişti. Ludwig, bacakları ovulurken, oynamak için yaşamaya kararlıydı. Takım da artık onlardan ne beklediğini biliyordu: Her şeylerini ortaya koymaları. Ludwig onlara rütbelerini vermiş ve onlar da karşılık olarak ellerinden geleni yapmışlardı. Her şey bu kadar kesin bir şekilde ortaya konduğunda sonuç da her zaman kesin olurdu: Üç puan çantada keklikti.

OSCAR WILDE

Bohemians of Dublin ve İrlanda
Cumhuriyeti

Yedi Numara: Sağ-açık

*‘Futbol sert kızlar için çok iyi bir oyun
olabilir; ama narin oğlanlara pek uygun
sayılmaz.’*

OSCAR WILDE, Oscar Wilde'dan Nükteler

Her takımın yetenekli bir oyuncuya ihtiyacı vardır; ki Oscar Wilde'in da tam bir top ustası olduğu su götürmez bir gerçektir. Oscar sahaya çıkar çıkmaz pozisyonunu alır ve çok geniş bir menzil içinde oyununu sürdürürdü. Kanatta bir aşağı bir yukarı süzülürken, canı istediği zaman ortaya fırlamaya da her zaman hazırdu; rakip takımın savunma oyuncularını, gideceği yönü hiç tahmin edemedikleri, düz gitmek yerine her zaman uzun bir yay çizerek yukardan kaleye giren vuruşları karşısında ne yapacaklarını şaşırırlardı. Oscar topu her iki yönde de sürebilen bir oyuncuydu, hiç beklemediğiniz bir anda karşınıza çıkmakta onun üstüne yoktu.

Oscar elbette diğer adamların arasında dev gibi duruyordu, hem de aklınıza gelebilecek her açıdan. Sıradan olmak gibi bir arzusu hiç olmamıştı; o, kalabalık içinde kendini göstermeyi başaran oyunculardan biriydi. Topu rakibin ayağından kapmakta çok azimli ve cesurdu, ama yine de ciddi olmanın önemini çok iyi kavramıştı, ve bu sayede geri dörtlüde bir oyuncuya ihtiyaç duyulduğunda hemen kendi sahasına dönmekten de hiç gocunmuyordu. Saha üzerine yayılmış olan takımda, arkadaşlarını belirli bir düzene sokar ve böylece, son düdüğü yaklaştıkça rakip takımın iyice artan eşitlik golü arayışlarını durdurmalarını sağlardı. Takımı 5-1 gibi ağır bir yenilgi aldığında ise mücadeleyi sonuna kadar sürdürüp onurunu kurtaran oyunculardan biri olurdu Oscar.

Oscar'ın dikkat çekici bir görünüşü vardı, ama bol forması ve uzun adımlı yürüyüşü çoğu rakibini yanıltıyordu. O boyutta bir adam için oldukça zarif ve kibar biriydi, topları öyle ince bir

teknikle atardı ki, rakiplerinin onun gerçek yeteneğinin farkına varmalarından çok önce, oyuna son noktayı koymuş olurdu. Bazen aksiliği de tutardı; o, topun peşinde nefes nefese koşturmaktan çok öte, duygu yüklü bir oyun oynuyordu. Ve ilk klübünün ona bedava transfer önermesi diğer takımların çok işine yarasa da, yine de birçok kişi için büyük bir sürpriz oldu. Ama Oscar o kadar da çok şaşırmamıştı bu işe, hayattan edindiği tecrübeler sayesinde yöneticilerin herkesin fiyatını bildiklerini, ama hiç kimsenin değerini bilmediklerini öğrenmişti.

İngiliz oyununu, Charles Dickens'ın savunmaya dayanan eli sıkı oluşumlarıyla; Kipling'in de oyuncularına kafa vuruşlarını iyi ayarlamaları için bağırıp çağırarak kopardığı patırtıyla -- ve bu arada da topu gözden kaırmasıyla-- destekledikleri faydacı gerçekçilikten kurtaran üç İrlandalı transferden biri Oscar'dı. Oscar kısa bir süre sonra aynı anda hem insan hem de süpermen olmayı başarabilen George Bernard Shaw ve savunmada genç bir adam portresi çizen James Joyce ile birlikte, futbolda Keltik ekolünü sahanın dört bir köşesine yaymayı başardı. Top konusunda bencil davrandığı için, yöneticiler hiçbir zaman günah çıkarmayan bu bireyci futbolcunun kendi takımlarına yapabileceği katkıyı kavrayamadılar ve onun yeteneğine şüpheyle baktılar. Oscar'ın gerçekten onlardan biri olup olmadığını tam kestiremedikleri için çareyi onu kampa hapsedmekte buldular, ama Oscar'ın, idman sahasında yaptığı parıltılı koşular sayesinde, takıma alınması için teknik direktörü ikna etmesi fazla uzun sürmedi. Kısa bir süre sonra Oscar, takımın taktik uzmanlarına, o müthiş, karşılanması imkânsız olduğu düşünülen uzun topların ön taraftaki koca oğlanı nefes nefese bırakmaktan başka bir işe pek yaramayacağını göstermeye başlamıştı bile. Takımın ihtiyacı olan, Oscar'ın kendisinden topu kapmaya çalışan bacaklar arasında dans etmesi ve savunma oyuncularını oyu-

nun dışına atıp topu hemen salıvermesiydi; böylece ağır hareketli savunma oyuncularını kendilerini toparlayacak zamanı da bulamazlardı.

Bireyci oyuncuların takımların karşılayamayacakları bir lüks oldukları kuralını, oyununu süsleyen hayal gücü sayesinde bozan ilk büyük istisna Oscar'dı. Bazı durumlarda alaya alınma riskini göze alıyordu ve meydan okumalarının bazıları öylesine tahrik ediciydi ki edep sınırlarını aşıyordu. Artık mimlenmişti, ama mahkum edildiği cezalar onu daha büyük başarılar kazanması için kamçılıyordu. Uğursuz bir yönetici onu 'hiç önemi olmayan bir oyuncu' olarak tanımlamıştı; ama kupa maçında karşı karşıya kaldıklarında, rakip takım Oscar'ın kanat oyunları karşısında çökünce, bu yönetici de cezasını buldu. Oyuncuların en çelişkili olan Oscar, kendisini yalancı çıkartan bir performansla rakiplerini uğurlayarak, takımın o günkü zaferinin arkasındaki güç oldu. Oyunun kaderini bir anda tersine çevirecek yeteneğe sahipti, ama yine de bu yeteneği diğerlerinin isteklerine teslim etmeye anlam veremiyordu. Bazıları bunu bencillik diye adlandırabilir; şu da bir gerçek ki, Oscar bir kere topu kaptı mı gol şansını sonuna kadar zorlamadan bırakmazdı. Bu yüzden suçlanıp kendisini savunmak zorunda kaldığında ise sadece eğlenceyi arttırmaya çalıştığını söylerdi, bu onun yaşam ilkesiydi. Eh, bu savunma 'Her oyunu olduğu gibi kabul edin,' ilkesinin tatsız önceden kestirilebilirliğini bastırıyor ve hiç kuşkusuz John Motson'un da kelimeler yüzünden kaybetmesine sebep oluyor.

Rakiplerinin dengesini bozan Oscar onları yerlerinden edip kafalarını karıştırırken kendisi de inatla oyunun geleneksel kurallarına karşı çıkıyordu. Taraftarlarının gözdesiydi, ama top konusundaki bencilliğiyle de payına düşenden daha fazla eleştirmenin dikkatini çekiyordu. Ve sonunda, eleştirmenlerin di-

kenli uyarılarını onlara iade etti. Asıl bencillik takım oyuncularının hepsinden bütün sezon boyunca aynı şekilde oynamalarını istemektir; her oyuncunun kendi bildiği gibi oynamasını isteyen Oscar ise asla bencil olamazdı. Bu katıksız yaratıcılığın patlamasından doğan anarşiyle Oscar, karşılarına çıkan her rakip oyuncuyu ezip geçecek bir atak taktiği geliştirdi. Sağlıklı, boylu poslu, şişkin kaslı oyunculara karşı tek dokunuşlu narin bir paslaşmaya dayanan bu yeni taktiği öylesine zarif ve seçkin-di ki, bu kas torbası insan yarmaları, Oscar onların mağlubiyetlerini adım adım getirirken, daireler çizerek koşup oyunu yakalamaya uğraşırlardı.

Sağlığı hiç de iyi bir portre çizmeyen Oscar'ın, gençliğine karşı garip bir tutkusu vardı. Düşkün ruhlar çoktan göçüp emekliliğe ayrılmıştı; Oscar ise, kendisinin yarı yaşında olan, coşkulu, hayat dolu oyunculara ayak uyduramayacağını kabul etmek bir yana, böyle bir durumun varlığını bile reddediyordu. Kariyeri boyunca hep riskli bir oyuncu olduğu su götürmez bir gerçektir. Hiçbir şey yolunda gitmediği zamanlarda kendisine izin verir, hırsları çılgınlık boyutlarına ulaştığında ise teskin edilemez bir duruma gelirdi, ama yine de her zaman iyileşip eski haline geri dönmeyi ve işe yeniden dört elle sarılmayı başarırdı. Oscar'ın takımı özellikle iki ayaklı kupa maçlarında yenilmezdi-ler, bu yüzden diğer takımlar arasında kötü bir şöhretleri olmuştu. Eğer ilk ayakta maç kaybederlerse Oscar bunu kötü talihin bir oyunu olarak alıp fazla üstünde durmazdı -ama ikinci ayakta fırtına gibi eserdi, çünkü bir kere daha kaybederlerse bunun sadece kendi dikkatsizlikleri yüzünden olacağını biliyordu.

Her şeyi riske atma eğilimi, kaçınılmaz olarak, onun düşü-şünü getirdi. Queensberry kurallarıyla oynarken sık sık felaketle flört ediyordu ve sonunda başı yandı: Savurgan oyunu onun iflas etmesine sebep olmuştu. Kanattan uzakta, tıklım tıklık ol-

Nükteli zırvalar • yöneticiler

Daha çok nükteli zırva

Wilde kaba rakiplerinden bir adım önde olmak zorundaydı her zaman.
Ve nihayet, coşkulu gol kutlamalarıyla işini bitirdi.

muş orta sahada ağır bir tempoyla süren oyun çok şeyi gösteriyordu. Oscar defalarca denedi, ama nihayet üçüncü soruşta yenilgiyi kabullenmek zorunda kaldı. Denizaşırı bir takımdan gelen epey kazançlı bir anlaşma teklifi çok güvenli bir seçenek gibi görünüyordu, ama Oscar başını çevirip bakmadı bile. Reading takımının yaptığı transfer teklifini kabul etti, yeteneğinin sonsuza kadar hücreye kapatılamayacağını biliyordu, ve böylece, tek tük evlerin önünde kariyerini yeniden inşa etmeye başladı. Ağır sahalarda, sert rüzgâr ve yağmur çıkık kemikli yüzünü kırbaçlarken, yüklenmek zorunda kalacağı zor işler, onun kararlılığını sınavacaktı. Ama diğerleri hiç çaba göstermeden öylesine oynar ve zaten oldukça uzun olan kariyerlerini gereksiz yere bir mevsim daha uzatırlarken, Oscar'ın oyunu bundan

çok daha ötesini amaçlıyordu. Ve bu sayede kariyeri utanç içinde son bulmayacaktı, çünkü Oscar bir şey keşfetmişti: Ancak adlarını söylemeye korkan paslar, maç kazanıma metotlarını gizleyip rakip takımın savunma oyuncularını şaşırtabilirler ve böylece yaşamlarını sürdürebilirlerdi. Oscar, kanatsız harikalar gibi yükselmeyi uman takımlardan kurtulmak isteyen oyuncuları özgürlüklerine kavuşturmuştu; ve daha birçoklarına, sadece dışarda değil içerde de, kanatlar boyunca bir aşağı bir yukarı süzlebilmeleri için bir yol bulacaktı.

Oscar'ı toptan uzak tutmak, yanlış içindeki yöneticilerin onun ilerlemesini durdurmak için buldukları yollardan sadece bir tanesiydi, ama Oscar'ın kendi takımıyla oynama konusunda inanılmaz bir yeteneği vardı. Takım arkadaşlarından en iyi verimi nasıl alabileceğini çok iyi bilen Oscar topu santradan uzağa sürükler, serbest kaldığı anda da kanat boyunca koşmaya başlardı. Çevik hareketleriyle onu seyredene hız hissi veriyordu, ama aslında hiçbir zaman tırıstan hızlı gitmezdi: Oyununun sivriligi de buna dayanıyordu zaten, ona hiçbir zaman yetişemeyeceğinizi düşündürüyordu size. Rakipleri panik içinde etrafa kaçırlırken yeri sarsardı o; ve şimdi de, rüzgârda dalgalanan forması, terden sıırıslık olup kulaklarına yapışmış saçlarıyla, bir kere daha zafere ulaşmayı başarmıştı. Tercih ettiği sol ayağıyla topu geri sürerken rakip savunmayı bir tarafa gönderip kendisinin tam ters tarafa ilerlemesi sayesinde amacını bir kere daha gerçekleştirmiş ve çoğu kişiyi utandırmıştı. Çok çalışkan bir oyuncu sayılmazdı; daha çok, sert bir topu tembel bir edayla en yakın kale direğindeki arkadaşına yüksek bir kavis çizdirerek atar ve arkadaşının topu yerine göndermesini beklerdi. Herkesten ayrı dururdu o; içi oyulup gitmiş olanların ona dayatmaya çalıştıkları oyun standartlarına asla uymaz, onlara düşüncesiz bir bakış fırlatıp ağır kalçalarını sallar ve yine

kendi bildiğini okurdu. Yeteneği pek pratik değildi, hatta zaman zaman da çekilmez olurdu, ama patlak veren dalaşmalar-
dan sıyrılmasını da sağlardı. Oscar takıma sağladığı yararı al-
çakgönüllölükle örtecek biri değildi kesinlikle -ne de olsa, ken-
disini bir sanat eseri olarak tanımlamıştı bir kere- ve bireysel
kişiliğini özgürce ifade etme hakkı, anlaşmalarına koyduğu en
önemli maddeydi.

Gönülsüz öncülerinden bir referans mektubunu hiçbir za-
man alamayan Oscar sonunda kıtadaki kariyerine son verdi;
bağımsız tavrı, romantizme daha eğilimli olan şu Latin tiplerle
uyuşmuyordu. Afrika oyunun cazibesini ilk keşfedenlerden bi-
ri olan Oscar, gerçek bir uluslararası oyuncu olma niteliğini
her zaman korudu; uzaklarda bir yerde, bir virtüöz performan-
sı gösterirken bile evinde gibiydi. Sağlık kontrolleri ve ayak iş-
lerinin en alaycıları ile onu aşağılamaya, rezil etmeye çalıştırıl-
sa da, ruhunu alt etmeyi hiçbir zaman başaramadılar. Bu
sayede Oscar seyircilerinin hayranlıklarını hâlâ topluyor ve
Doğu, Batı, Kuzey, Güney Queenlerinin ilham perisi olmayı
sürdürüyor.

SUN TZU

Yasak Şehir ve Çin
Sekiz Numara: Orta Saha

*Rakibini ve kendini tanıyorsan,
hiç tehlikeye girmeden yüzlerce düello
yapabilirsin.*

*Rakibini tanımayıp sadece kendini tanıyorsan
her zaferi yenilgiyle eşleştirirsin.
Rakibini de kendini de tanımıyorsan,
her düelloda felaketle flört edersin.*

SUN TZU, Savaş Sanatı

er takım, savunmasını düzenleyecek ve kendi yarısının derinliklerinden karşı atak geliştirebilecek bir orta saha generaline ihtiyaç duyar. Tıknaz Sun Tzu tam da bu işin adamıydı; oradan oraya koşup her şeyin iyi işlemini sağlar, savunmada beyin görevini üstlenir, kanat oyuncularının önlerini açıp karşı takımın bek oyuncularını apansız yakalamalarını sağlardı.

Sun Tzu maç kazanma stratejileri hakkında birkaç şey biliyordu. Yeterli derecede eğitim, dozunda disiplin ve ustalıklı vuruşlarla her takımın bir bozgun yaratabileceği inancındaydı. Dolayısıyla onun takımı büyük kupa maçlarının takımıydı -ne var ki, ağızlarda sakız olmuş ligi kazanma sözleri, çoğu zaman çok uzaklarda bir hayal olmaktan öteye gidemiyorlardı.

Öğretilerinin özünde beş esas vardı. Bunların ilki, yöndü. Küçük Tzu'nun, oyuncuları onu dikkate almadıklarında bağırıp çağırmasının bir anlamı yoktu; oyuncuları kazanma isteğini duymalı, zaferin getireceği üç puanı ve diğer ganimetleri elde etmek için bu ortak savaşta birlik olmalıydılar. İkincisi, temel öğeler. Şiddetli bir rüzgâr kısa bir pası uzun, boynu bükük bir vuruşa döndürebilirdi, bu arada güneş yüzünden yarı yarıya kör olmuş kalecinin üst köşeye yaklaşan bu voleyi farketmesi de epey düşük bir ihtimaldi tabii. Öte yandan, öğeleri kendi çıkarına kullanmayı başaranların, daha ne olduğunu bile anlayamadan 3-0 öne geçmeleri işten bile değildi. Üçüncüsü, şartlar. Zafer kazanma şansını dikkatle tartmak gerekirdi; bazen son on dakikayı beraberlik elde edebilmek için debelenerek geçirir, öl-

dürücü darbeyi ise yineleme maçında indirebilirdiniz. Dördüncüsü, liderlik. Sun Tzu'nun cesur kaptan tavrında, bilgelik ve mükemmel top kontrolü birleşiyordu. Ve son olarak, yöntem. Takım, vuruş yapılmak üzere oyun durdurulduğunda, her tür kurnazlıkla donanmış olmalıydı ve takımın bütün oyuncuları da bu kurnazlıkları çok iyi bilmeliydi.

Güvenilir teğmenlerden biri kaptanlık bandını takma onuruna erişmek isterse, Sun Tzu'ya beş esası ne kadar iyi bildiğini ispat etmek zorundaydı; çünkü, Tzu'nun kaptanlık takım kataloğunda belirttiği gibi, 'Bilgiye sahip olanlar kazanacaklar, sahip olmayanlar ise yenileceklerdir.' Tzu'nun esaslarını dikkate almayan yöneticiler klüp başkanının gazabıyla karşı karşıya kalırlardı, ki zaten böylelerinin günleri genellikle sayılı olurdu.

Tzu'nun müritleri takımlarının gücüne göre strateji belirleyerek oynuyorlardı; ki bu da genellikle uzun ve sıkı bir santarforla uzun vuruşlar yapmak ve orta sahada kendini ölümüne oyuna adanmak demekti. Burada amaç rakibi kendi yarı sahalarına hapsedmek, topla buluşmalarına izin vermemek, her hamlelerini başlamadan önce sonlandırmak ve sonra da topu diğer yarı sahanın derinliklerine uzun bir vuruşla göndermekti. Takımın ustalık konusunda bir eksiği yoktu, ama oyunu kendi özel durumlarına uydurmayı tercih ediyorlardı. Dünya klasmanındaki futbolcuları zorlarken, onların istedikleri tarzda oynamaya ise asla yanaşmazlardı. Rakiplerini alt etmek için kurdukları birkaç tuzak vardı: Onların kendilerini oyuna kaptırmalarını ve bu arada da arkayı kollamayı unutmalarını sağlıyorlardı; ya da, büyük maçlarda iddialı değillermiş gibi davranır, coşkulu tezahüratlardan ürkmüş görünür ve böylece rakiplerini aldatıcı bir üstünlük ve emniyet hissine sürüklerlerdi.

Bu noktadan sonra Tzu'nun savaşçıları hiç vakit kaybetme-

足球

*Yasak Şehir'in duvarlarında, Eski Çin duvar yazısı:
'Konfüçyüs der ki: Sun Tzu: 3 Çekirgeler:0'*

den sahada savaşmaya başlar; bir bölgenin hakkından gelip harabeye çevirdikten sonra hemen bir yenisine koşarlardı. Rakip takımı sahanın tam ortasından ikiye bölen orta saha oyuncuları atağa kalkmak için her zaman hazır dılar. Tzu'nun kitabına göre, zafer kazanan takımlar maçtan önce beş esas üzerine kafalarını iyice yormuş olanlardı; yenikler ise kendilerini hiç sıkıntıya sokmayanlar. Tzu, hesap tahtasını rüzgârın önüne kurup 'Çok hesap zafer, az hesap yenilgi demektir,' dediğinde, bugünkü torunlarının pıtrak gibi hesap makinesi üreteceklerini önceden sezmişti mutlaka. Casio'nun forma sponsorluğu hiç şüphesiz çantada keklik.

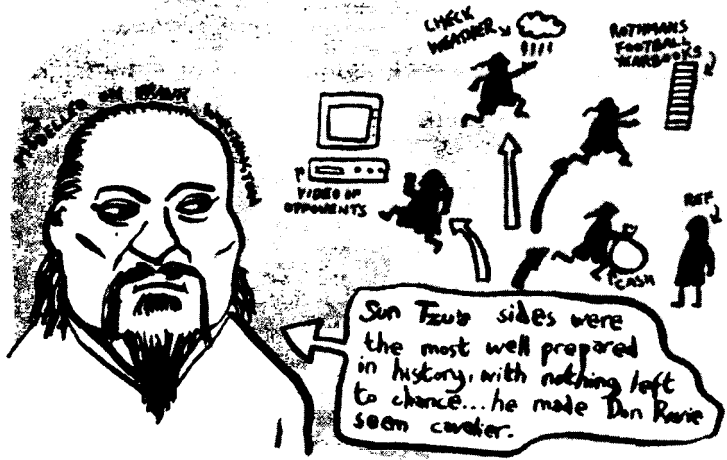
Büyük bir kupa maçına hazırlanıldığında -hepimiz biliyoruz ki böyle durumlarda her an her şey olabilir, kupanın büyüğü de buradadır zaten-, Tzu yöneticilerine çıkıp onları göreve uygun bir kuvvet oluşturmaya ikna etmeye çalışırdı. Mükemmel bir düşünce, Sun, seni yaşlı kurt: Ama biz hiç göreve uygun olmayan bir kuvvetle yola çıkar mıyız? Belki yarı zamanlı futbolda, aşağı mevkilerde birkaç çocuğa erkek formaları ve krampon giydiren oynatabiliriz ya da takıma onurla hizmet etmiş fakat

pek de fayda sağlamamış olan bir iki emektara görev verebiliriz. İşin anahtarı, takımı rakibi tepeleyebilecek adamlarla doldurmaktaydı -bunu hangi yolla başarırlarsa başarsınlar. Böylece, kısa süre sonra rakip takım sersemlemeye ve yalpalamaya başlardı; ruhları tükenir, güçleri azalır ve oyun kaynakları da kururdu ve Tzu, bir kere daha zafer kazanırdı.

Kupa maçları başladığında, amatörler ve cumartesileri golle-ri birbiri ardına çakan, pazartesiden cumaya kadar ise çivi çakan santraforlar heyecandan yerlerinde duramazlar; bu arada da cilveli kadın komşularınız, Gary Lineker'in Football Focus'ta ağzı kulaklarına varacak kadar sırtıtmasına sebep olurlardı. Kupa ateşi kasabayı silip süpürürdü ve birdenbire, çok uzaklardan gelmiş gibi görünen sadık taraftarlar çıkıverirdi ortaya.

Tzu, zafer kazanabilmeleri için, takımını büyük bir dikkatle şekillendirmişti. Çok fazla çabalamadan zafer kazanmayı anlatan sırlarını öğrenmek hiç de zor değildi; başarı stratejisi, karşı takımın hareketlerini tahmin etmeye ve sonra da bu hareketle-ri bozmaya dayanıyordu sadece. Eğer kendilerini dikkatle gizleyen keşif erleri rakip takımın oyun planını elde etmeyi başaramazlarsa, o zaman Tzu ikinci bir seçenek koyardı ortaya: Rakip takımın forvetleri Tzu'nun takımının yarı sahasına akın ettiğinde, savunma oyuncularına adam adama markaj yapmalarını söylerdi. Dönüp duran rakip forvetler markajcılarından kurtulmaya çalışırlardı ama boşuna, Tzu'nun takımı çok inatçıydı. Destekten mahrum kalan ve kendilerine yer açamayan forvetler, gol pozisyonuna girmeyi başaramazlardı.

Eğer bu strateji de işe yaramazsa Tzu, oyuncularına top çelmeye erken başlamalarını, böylece rakip forvetleri kaleden uzak tutmak için bek oyuncularına güvenmek yerine orta sahada üstünlüğü ele geçirmek için çalışmalarını tavsiye ederdi. Bu da or-

- rakiplerin vidcosu. • havayı kontrol et.
- Rothman Futbol Yıllıkları • baki • nakit para
- Frank Worthington model alınmıştır.

Sun Tzu'nun takımları maçlardan önce en iyi hazırlığı yapan takımlardı, hiçbir şeyi şansa bırakmazlardı.

Don Revie Sun Tzu yüzünden kendini beğenmiş biri gibi gözüktü.

ta saha oyuncularına çifte rol yüklenmesi demekti; hem topu kazanmalı, hem de topla oynamalıydılar. Oyun çok hoş sayılmazdı belki, ama tutkuyla alevlendiği için herkes kendini adanmış olurdu. Bu, Tzu'nun diğer seçenekleri arasında en az kötü olanıydı.

Tzu her ne pahasına olursa olsun, karşı takımın duvar gibi savunmasına doğrudan hücumdan kaçınırdı. Mümkün olan her açıdan atılan uzun topla gereksiz yere uzatılan bir kuşatma, savunmalarının son düdük çalana kadar baskıyı emmesi demekti; ki bu da, Tzu'nun savunduğu her şeyi bir tarafa iterdi. Böyle bir stratejide kurnazlığa, hilelere yer yoktu, üstelik küçük bir ödül için büyük çaba istiyordu. Tzu'nun, çevik, çabuk kavra-

蹴鞠圖

Lycra'nın vücudu sarma özelliğiyle hiç ilgilenmeyen Sun Tzu'nun adamları, idman yaparken pirinç kaplarını elbiselerinin katları arasında saklardı.

yışlı ve oynak forvetleri kapkaç oynamaya alışmışlardı, kendi bek dörtlüleri ile bizim forvet ikilimiz arasında geçecek altı metre kale mücadelesine değil.

Takımı kupa mücadelesinin doruk noktasında yer alınca, birçok masabaşı ukalası eleştirmen Tzu'nun başarısının sırları üzerinde kafa yormaya başladı. Tzu'nun basit idman teknikleriyle dolu çantasının dibinde Ch'i vardı. Onlara, çek defterinin satın alamayacağı takım ruhunu veren işte buydu, diyecekti Tzu, bol para ödenmiş süperstarlarla dolu bir takımı daha kupadan elediklerinde. Ch'i sayesinde, Tzu'nın oyuncuları her şeylerini ortaya koyuyorlardı; atak sırasında birlik oluyorlar, savunma sırasında disiplinlerini kaybetmiyorlardı. Tao felsefesi ile forvetlerine derinden oynamalarını ve ofsayt tuzaklarını bir kalça darbesiyle savuşturmalarını sağlayacak özgüveni aşlamıştı; oyuncuları penaltı noktasına dalıp, rakip savunma oyuncularının düşünmesine fırsat vermeden, durdurulması imkânsız bir vuruşu gerçekleştirirlerdi. Onların Tao'su, seçenekleri her zaman tartmaya dayanan bir felsefeydi: Atak mı savunma mı, topu geçirmek mi yoksa kanatlarda sürmek mi? Forvetler doğru kararları vererek oyunun kaderini belirleyebilirlerdi.

Ve bunu başardıklarında, onların özel numaralı toplarının torbadan çekilip bir sonraki raund için şans küresine konulacağı kesinleşir; aynı zamanda, Ch'uan da belirlenmiş olurdu. İşte bu, zafere ve yenilgiye karar veren güçlerin dengesidir. Birçok kişi bu dengeyi bulmaya çalışır; ama ancak çok azı, çok geç olmadan Ch'uan'a ulaşır.

Toplar danseden kabarcıklar gibi şans kürelerinde zıplarken, kameralar da zavallı Tzu'nun üstünde odaklanırdı. Acaba Tzu şu koca oğlanlardan oluşan takımlardan biriyle mi eşleşmek istiyordu? Hayır, diye cevap verirdi Tzu, büyük bir kuvvet-

le karşı karşıya gelmekten kaçınmak korkaklık değil bilgeliktir. Kupa maçı onun için seyirci hasılatından öte şan şeref demekti; bu yüzden Wembley'in esintisini burnunda hissederken, bir yandan da bir sonraki raunda kolay yoldan atlamanın hesaplarını yapıyordu. Ve rakipleri açıklandığında Tzu, takımını idman sahasına götürüp yarı finaldeki yerlerini garantiye almaları için ihtiyaç duyacakları Hsing teknikleri üzerine bilgi vermeye başladı. Dört-dört-iki Tzu'nun en gözde Hsing'iydi, ama orta sahayı kuvvetlendirmek gerektiğini düşünseydi arada bir beş adam koymayı da deneyebilirdi.

Wembley'e yapılan uzun yürüyüş, güzel bir Mayıs günü takımının kupa tarihinin kırmızı kaplı minik kitabına devleri alt eden en müthiş takım olarak geçmesiyle sona erdi. Cheng, herkesce kabullenilmiş fikirlere bağlananlar, ön taraftaki kodamanlar ve asık suratlı yöneticilerin demir yumruklarıyla sıraya sokulan iyi organize olmuş savunma oyuncularını, Tzu'nun takımı tarafından fena halde kazıklanmışlardı. Bir grup çocuğun kullandığı o klişenin siperde yanınızda bulunmasını isteyebileceğiniz doğrudur; istisnasız hepsi birer savaşçı olan bu gençler hayal gücü ve enerji ile doluydular; kale gibi savunmalarından çıkıp topu hızla sürmeye başlayarak yaşlıların cebini şişkin, ama hantallaşmış savunmasının kanadını bir anda çevirirlerdi. Çin İşleri Kap-Götür (Chinese Take-Away), 'Çabuk Pilav' (Rice) n' Easy), manşet yazarlarının gösteri günüydü, ama Tzu'nun zafer kutlamaları arasından sessizce süzülüp belirsizliğe karıştığını fark etmediler bile. Şöhretin zirvesine ulaşmış bir takımın başında olmak onun için hiç de büyüleyici değildi; bu yüzden, takma adı Wu'yu kullanarak ortadan kayboldu. Ama yüzyıllar sonra, dikkatle tuttuğu program notları bulunduğunda, dünyanın dört bir tarafındaki yöneticiler *Savaş Sanatı* adlı

kitabını her dile çevirip ‘Yapacağını Tam Yap.’ ya da ‘Günü Yakala’ gibi sözlerini, çalışma masalarının üstüne yapıştırdıkları, komik panda ya da kaplan figürleriyle süslenmiş korkunç çıkartmalar haline getirdiler. Ugh! İnsanı hasta ediyorlar!

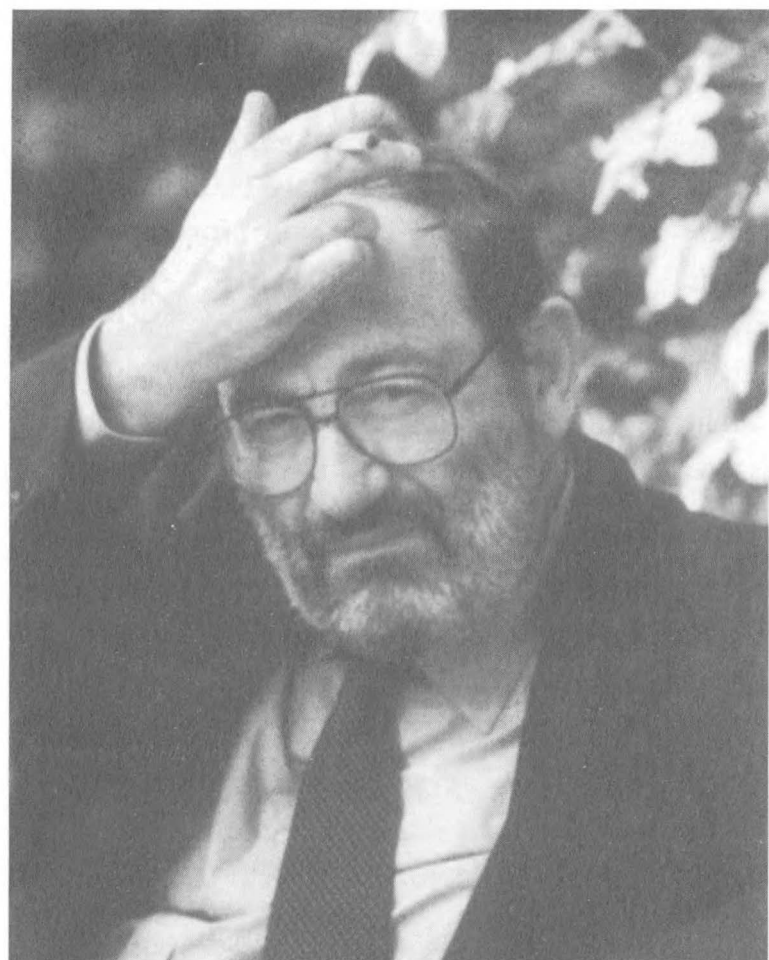
UMBERTO ECO

Bologna ve İtalya

Dokuz Numara: Santrafor

Futbol, reddedilmişlerin saldırgan enerjilerini ve isyan etme dürtülerini tatmin ettikleri bir ayindir; reddedilmişler her türlü büyüü ve sihri yapıp bütün dünyaların tanrılarından rakip takımın beklerini öldürmelerini isterler; ama bu arada, onları coşkulu bir esriklık içinde tutarak gerçeklerden koparmak isteyen kurulu düzenin hiç farkında değillerdir.

UMBERTO ECO, Foucault'un Sarkacı

okuz numaralı formasıyla kendi alanında oyunu sürükleyen Eco, birçok konumda oynayabilecek bir oyuncuydu. Etrafında olup bitenlerle çok ilgiliydi; aşağıdakiler ve yukarıdakilerle savaşıyor, bir sarkaç gibi bir kanattan öbür kanata giderdi. Bir yandan da hücum hatlarını sersemletici bir gösterge çeşitliliğiyle değiştirmekten geri kalmazdı, ki sadece kendi takımındakiler bu göstergeleri yorumlayabilecek bilgiye sahiptiler.

Umberto devamlı ileri doğru hamle yaparken, bazen takım arkadaşlarını o kadar geride bırakırdı ki önde tek başına kalır ve oyununu yapayalnız sürdürürdü. Ama bu onun ne niyeti ne de doğal eğilimiymişti; sadece, diğerlerinin geride kalmasına tahammül edemiyor, Theodor Adorno gibi daha klasik tarzda eğitilmiş oyuncuların, işbirliğine girmeden sahanın dışına çıkma metotlarını reddediyordu. Umberto'nun tercihi topu takımının öncü futbolcuları arasında dolaştırmaktı ve bu değiş tokuşun, bir bireyin toptan sağladığı faydadan daha öte bir değer taşıdığını düşünüyordu. Özünde müthiş bir iletişimciydi; topu sahanın her tarafına taşır ve on bir oyuncuyu da oyuna dahil etmeyi başarırdı. Umberto'nun oyuna yaklaşımını paylaşanlardan biri de Dario Fo idi. Ne var ki, devamlı kazaya uğrayan Dario, oynayamayan birinin oynamaya kalkmaması gerektiğini gördü ve hünerini ortaya koyduğunda hayranlık dolu eleştiriler alabilmesine rağmen, birinci takımda nadiren ve uzun aralıklarla oynadı.

Umberto takım arkadaşlarının oyunu her zaman açık oynamalarını istiyordu. Sıkı oluşumlarla düzeni sağlamaya çalışan

biri değildi o; bunun yerine, orta sahayı serbest bırakmayı tercih eder, topu kazanan oyuncularının, eski yapışkan rollerinden kurtulduklarının bir göstergesi olarak, istedikleri gibi koşmalarına izin verirdi. Gol üretimi araçları değişmişti artık; oraya buraya koşup topu sahanın yukarısına göndermeye çalışan kanat-arkaları endüstrisi, üç boyutlu bir şekle sahip karmaşık ve yapay ayak ve paslaşma hareketlerine dönüşmüştü.

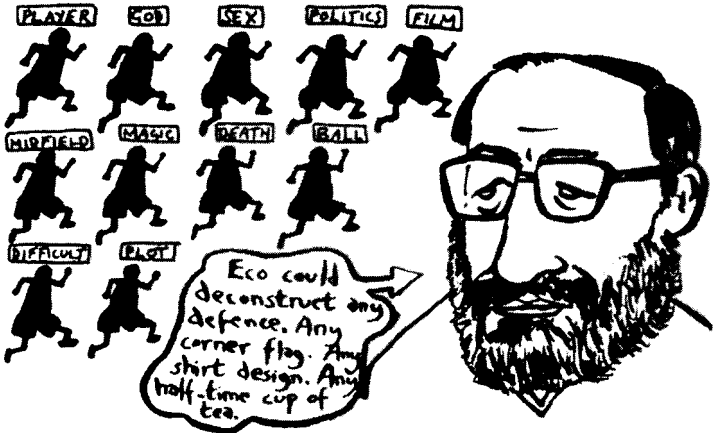
Kısa bir süre sonra verilen taktikler takıma puan getirmeye başladılar. Umberto'nun takımı sıralamada yükseliyordu artık. Ama takımı sezon sonunda lig şampiyonluğuna ya da kupaya götüremeyecek başarıların, pratikte hiçbir değerleri olmadığını biliyordu Umberto. Ve nitekim, kötü sonuçlar almaya başladıklarında -ne de olsa, oyunu bir kitap gibi okuyabilen tek kişi Umberto değildi- takımını kendilerini beklediklerini bildikleri zor maçlara adapte etmesi gerektiğinin farkına vardı. Bunun üzerine, forvette, Umberto'nun yanında oynaması için Fransa'dan Roland Barthes getirildi. Roland, İtalyan meslektaş gibi, topu nerede ve ne zaman istediğini göstergelerle anlatmaya bayılan bir oyuncuydu. Bu yeni ikili esrarengiz bir şekilde birbirlerini çok iyi anlayabiliyorlardı ve bu uyumlarıyla tanındılar. Tabii ki farklı yanları da vardı, ama iki forvet bu farklılıklardan en iyi çalışmalarını üretmeyi başardılar ve kısa bir süre sonra, oyunun kontrolünü, uzun süre ellerinde tutmak üzere, yakaladılar.

Ama yine de Umberto tatmin olmuş değildi. Topu daha geniş bir alanda gittikçe daha ileriye, sahanın en uç noktalarına kadar sürmeyi istiyordu. Ona göre, dümdüz santradan geçen bir dolu top vardı hâlâ. Oysa o, hiç beklenmedik açıları yakalamanın peşindeydi; bu sürpriz hareketlerle takımının ne kadar ilerlemiş olduğunu gösterebilmeyi umuyordu. Umberto'nun

hayal gücü savunmaların kilitlerini birbiri ardına açtı ve tabii gol çetelesi de kabarmaya başladı. Umberto, bir golcü olarak, kendi başarısını kendi yazan bir kişiydi hiç şüphesiz, ama aynı zamanda rolünü bu kadar ayrıcalıklı bir şekilde oynamasını sağlayan mevcut yapıların katkılarının da farkındaydı. Takım tabii ki bir tek onun etrafında kurulmamıştı, her ne kadar Umberto, oyuncularının her birinin kendisinden ne beklediğini en ince ayrıntısına kadar anladıklarından emin olana kadar işin peşini bırakmasa da. Eğer oyuncular ana temalarının gol atmak olduğunu bilirlerse, Umberto gollerin birbiri ardına sıralanacağından emindi.

Umberto, ekibindeki her bireyle ilgili kişisel bilgileri en ince ayrıntılarına kadar araştırırken, orta yaşlarında olmalarına rağmen, fiziksel bir düşüş yaşamaktan korkmamaları gerektiği sonucuna vardı. Saha üzerinde takım, çok az kişinin cevap bulabildiği oyuna yeni bir yaklaşım geliştirirken, her şeyini ortaya koyuyordu. Umberto'nun takımının kaydettiği her golle, depasman takımı bir manastıra dönüşmekteydi. Sessizlik, neredeyse sağır edici olmuştu. İşte burada, üzerinde top koşturduğu sahadan asla uzaklaşmayacak bir adam duruyordu; uzaklaşmak bir yana, tam ortada, her şeyin tam kalbinde dikilir, oyunu başarılı bir sona eristirecek karakterleri organize ederdi. Bazıları için Umberto'nun bu başarısı çok esrarlıydı, bir kısmı ise sadece heyecan verici olduğunu düşünüyordu; ama hepsi, destansı olduğunda hemfikirdiler.

Umberto ileri dörtlüsünü bir ağ oluşturacak gibi sıralamıştı. Her oyuncu, topu ileriye sürerken diğerleriyle bağlantıda olur, topu öne arkaya geçirerek epey etki yaratırdı. Umberto, dokuz numaralı formayı giymekten ve kendisini santrafor diye tanımlamaktan büyük gurur duyduğunu saklamazdı; öte yan-

1. Oyuncu 2. Tanrı 3. Seks 4. Politika 5. Film
6. Orta saha 7. Sihir 8. Ölüm 9. Top 10. Zorluk 11. Konu

Eco her savunmayı yapıbozuma uğratabilirdi. Ve aynı zamanda her korner bayrağını. Her forma dizaynını. Her devre arası çay molasını.

dan, geliştirilen atağın merkezi, iç ve dış kısmı olmaması gerektiği, bunun yerine forvetlerin çok yönlü katkılarıyla karakterize olması yönünde ısrar ediyordu. İleri dörtlüsünün ona sağlayacağını düşündüğü sınırsız atak pozisyonlarına dayamıştı sırtını. Bu açıdan yaklaşıncı, Umberto'nun taktiklerinde bir başlangıç, gelişme ve son bulmak oldukça zorlaşıyordu. Bundesliga'da Günter Grass, bu taktiklerin kendine ait versiyonlarını duyurmaya çalışıyordu, bu arada Güney Amerika'da Gabriel Garcia Marquez de benzer bir oyun biçimiyle, ödüksüz bir inzi-va içinde geçen yüzyıla son vermişti. En iyisi ise, Thomas Pynchon'un Umberto'nun öğretilerini kullanarak, yeni kurulmuş ve her kıyıya yayılmış Amerikan klüplerini yönetecek olan V-oluşumunu yaratmasıydı.

Çaptan düşme tehlikesi çok ürkütücüydü, Umberto bu teh-

likeden korunabilmek için bazı deneylere girişti ve kendisine nefes alabileceği bir yer açtı. Gol atabilmek için belirli bir düzen gerekliydi, ama öte yandan Umberto kesin ve istenilen bir sonuç elde edebilmek için biraz karışıklığa da gerek olduğundan şüpheleniyordu; düzen ve karmaşayı birleştirmek amacındaydı. Takımına daha rekabetçi bir ruh aşılama başladı. Her ne kadar kendini temiz oyuna adanmış bir adam olsa ve fütursuz tahriklerin takımının başına çöreklenmiş olan otoritelerin gazabından başka bir fayda sağlamayacağına inansa da, her topun sonuna kadar götürülmesini istedi. Yeni Amerikalı transfer Jackson Pollock'un hiç umulmadık noktalara topu atmada ki yeteneği sayesinde, top kurtarmalar iyice gelişigüzel ve düzensiz bir hal almıştı. Bu konumda büyük gelecek vaad eden oyuncuların biri de, kondüsyonsuz olmasına ve sahada on beş dakikadan daha uzun süre nadiren kalabilmesine rağmen, Andy Warhol'du.

Forvette iş gören Umberto parlak gösterileriyle skoru belirleyen kişi oluyordu. Onun bu oyunu doğru düzgün anlayamadığını iddia eden bir avuç eleştirmen vardı hâlâ, ama ancak çok azı onun oyunu ciddiye almadığını söyleyebilirdi. Onun bu yeni yaklaşımı hiç kuşkusuz çoğu kişiyi serseme çevirmişti. Umberto ne bir romantik ne de bir kahramandı; kurallar kitabını hiçe sayan yeni bir biçimi tercih ediyor, dış görünüşle oynamayı seviyordu; ama yine de kendini adamak gerektiğini söyler ve sonunda klasiklerden hiç de aşağı kalmayan oyunlarla çıkardı karşımıza.

Umberto topu ele geçirdiğinde rakip takıma büyük bir direniş göstermekten korkmayan bir adamdı; topu kıskançlıkla korur, ama bir yandan da onu herkese açmaya çalışırdı ya da en azından kendi takımının oyuncularına. Eğer ona ihtiyaç duyul-

lursa, beki de çarçabuk kontrol edebilirdi. Oyunun hem gerisinde hem de ilerisinde yer alan Umberto bu yüzden birçok kez ayrılıkçılık yaratmakla suçlandı, ama bu suçlamalar onu pek de rahatsız etmedi doğrusu. Yaptığı dalışlar elbette ki efsanevi dalışlardı ve onlar sayesinde maç kazandıracak bir penaltı elde ettiğinde, Umberto mahçup bir şekilde feyk atmaya olan inancını itiraf ederdi. Saha üzerinde bir aşağı bir yukarı giderken topu forvetlerinin ayağına tam isabetle yollar; bu arada da kendi dışındaki diğer oyuncuların, takımın ihtiyaç duyduğu golleri toparlayabileceklerini umardı. Yetenekleri bazı durumlarda yanılsamalar yaratıyordu, gönderdiği son topta başarısız olmuştu, ama Umberto bunun sadece öylesine bir şey olduğunu ve imajını yaralamayacağını biliyordu. Gol çizgisinin bütün gerçekliği üzerinden uçup yine de gol olmayan o garip, soyut top-lar onu pek endişelendirmezdi -ne de olsa, Fransız Jacques Lacan böyle kapalılıklarla kendine bir kariyer oluşturmuştu. Uluslararası bir rekabete girecekse eğer, çevresinde süregiden oyundan kopamayacağını bilen Umberto, amaçsızlıktan ve azimsizlikten nefret ediyor; üstelik diğer oyuncuların da hâlâ böyle olduklarını görüyordu.

Öncülü St Thomas Aquinas'ın aksine Umberto, yapacağı bir katkı olsa da, dünyayı ve cenneti yerlerinden oynatacak yeteneğe sahip olmadığını da farkındaydı. Leonardo da Vinci ve Michalengelo gibi bir sanatçı da değildi o, ama gösteri yapmanın inceliklerini çok iyi biliyordu ve takımının biçimiyle işlevlerini birleştirerek, bir zamanlar hiç tanınmayan yeteneklerden şampiyon bir takım yaratmayı başardı. Bazen kendilerini bırakıp, bir önceki Pazar günü Inter Milan'a üç gol atan takımın bir parodisi haline düştükleri de oldu. Umberto özlem duyduğu tutarlılığa çok uzun süre sonra kavuşabileceğinin far-

kindaydı; ama ona bir gün mutlaka kavuşacaktı. Ve sonunda, uzun zamandır bekledikleri kupayı nihayet havaya kaldırabildiklerinde, takım arkadaşları kupanın aslında Umberto'ya ait olduğunu itiraf eden ilk kişiler oldular.

ANTONIO GRAMSCI

Cagliari ve İtalya
On Numara: Sol-İç

*Futbol bireyci toplumun bir maketidir.
Kişisel teşebbüs, rekabet ve mücadele
gerektirir. Ama futbolu yöneten, dürüst
oyunun yazılı olmayan kurallarıdır.*

ANTONIO GRAMSCI, *Avanti!* 27 Ağustos 1918

Antonio Gramsci takımın en üst düzeydeki taktikçisi, yetmişli yılların Marksizminin bireyci manevi babasıydı; Eintracht Frankfurt Okulu'nun haşın yandaşları, üniversite odalarında cansız bek dörtlülerinin tek boyutlu özelliklerini tartışırken, Gramsci ile aydınlanırlardı.

Diğerleri eyleme dayanan, sert, bir uçtan bir uca giden bir oyunu tercih ederlerken, Gramsci pozisyon almaya dayanan bir oyun tarzının öncülüğünü yapıyordu; savunma oyuncularının diktiği kalın duvarları inceliyor; bu duvarların, fırtına gibi koşan forvet oyuncularının attıkları yıkıcı toplara nasıl karşı koyduklarını çözmeye çalışıyordu. Öne yapılan sıçramalar çok iyiydi, ama vuruşları, ellerini kibarca yaramaz bölgeleri üzerine siper etmiş rakip bek oyuncularına çarpıp geri dönmeye başlayınca, Gramsci değişik bir yaklaşım denemeye karar verdi: Savunma oyuncularını duvardan koparmak zorundaydılar. Gramsci oyuncularını rakip takımın alanına sızdırdı; oyuncuları burada Ferrarileri, jakuzinin sonsuz zevkleri ve üçüncü sayfaya çıkan son fetihleri üzerine amaçsızca lak lak edip rakip savunma oyuncularını yavaşlattılar. Ve Gramsci'nin bu şeytanca taktiği sayesinde, rakip takımın kendi sahasında kurduğu duvarda hiç beklenmedik delikler açıldı. Gramsci bundan sonra topu kenarlardan meylettirip fırıl fırıl döndürmeyi ve rakip savunmanın hiç ummadığı noktalarda birdenbire ortaya çıkartmayı öğrendi. Bu sırada kendi kalelerini cepheden gelecek bir hücum karşısında korumaya hazırlanan rakip savunma bu beklenmedik toplar karşısında sarsılır, içten çöker ve her yönden yağmur gibi inen vuruşlarla birden hızlanan oyuna yetişemezdi.

Gramsci'nin orta sahadaki pasifliğe olan kararlı muhalefeti de, pozisyon almaya dayanan oyunuyla birlikte ortaya çıktı. Üçüncü golleri içeri girmiş olsa bile, takımının oyunu bırakmasına asla izin vermezdi; kazanmak için doksan dakikayı dolu dolu oynamalıydılar. Ve her oyuncu üstüne düşeni sonuna kadar yerine getirmek zorundaydı, yoksa tünelden aşağı bir daha geri dönmek üzere gönderilmesi an meselesiydi. "Pozisyon dışı" Antonio'yu hiçbir zaman endişelendirmeyen bir eleştiriydi: O, akıcılığın, bir noktaya çakılı kalmadan saha içinde hareket etmenin erdemlerini savunurdu; ona göre her oyuncu atağı sürükleyecek özgüvene sahip olmalıydı. Oyun kötü gitmeye başlayıp 'Yönetim istifa' ve 'Satılmış, satılmış' gibi tezahüratlar sahada yankılandığında bile, Gramsci çözümün oyuncunun kendi ellerinde, daha doğrusu ayaklarında olduğunu düşünürdü. Her oyuncu oyunu birbiri için oynamayı öğrenmeli; sağ, sol ve sant-rada kendisine müttefik bulmalıydı. Hep beraber rakip takımın golcü oyuncularını geri püskürtüp yüz kızartıcı bir yenilgiyi parlak bir zafere dönüştürdüklerinde, tabandan gelişip gelen futbolun üstünlüğünü de ispatlamış olacaklardı. Eylemsizlik demek gol atma işini tamamen forvetlere, topu uzaklaştırma işini de savunma oyuncularına bırakmak demektir. Oysa Gramsci, topu rakiplerinin ayağından kapmaya hazır savunma oyuncuları ve topu kanatlarda ileri çıkartmayı üstlenen bek dörtlülere dayanan organik oluşumun üstünlüğüne inanıyordu.

Ama Gramsci'nin taktik konusunda getirdiği en önemli yenilik, Hegemonya adını verdiği oluşum oldu. Takım kötü bir dönemden geçiyordu, geçiş mevsiminin talepleri onlara çok fazla gelmişti ve Antonio kendilerini ligin liderliğine taşıyacak hırslarına rağmen neden sıralamanın en altına çakılıp kaldıklarını anlamaya çalışıyordu. İçinde bulundukları bu açmaz duru-

mun tek sorumlusunun, haksız oldukları su götürmez ofsayt kararlarıyla kaçak ataklarını çalan hakem olmadığını farkettti; aynı derecede önemli olan bir etken daha vardı: Oyuncular düşmenin kaçınılmaz bir son olduğuna inanmışlardı. Kendile-rini, kaybetmeye mahkum bir grup adam olarak görüyorlardı ve yenilgiler birbirini takip ettikçe gerçeğe dönmeye başladılar. İri yarı V. I. Lenin, santrhaftaki varlığıyla bu düşüşü bir süre için durdurdu ve sert oyunuyla oyuncuları ceza alanının kenarına yığıp Kristal Saray'a saldırarak deplasmanda birkaç önemli puan çalmayı başardı. Ne var ki, Lenin'in işçilerinin ileri yürüyüşleri varış noktasına hiçbir zaman ulaşamadı ve orta sahadaki zorlama kolektivizm savunmanın tam ortadan ikiye bölünmesine sebep oldu. Lenin kötü bir şey yapmıştı, ama bunun farkında değildi.

Lenin'in bekteki güçlü adam pozisyonu için yetersiz kaldığını gören Gramsci, sol açıkta oynayarak oluşuma eşsiz bir soluk verecek bir oyuncu kestirmişti gözüne. Trotsky'nin oyuna damgasını vuracak bir tarzı vardı, daha esnek bir atak geliştireceği yönünde vaatler vermişti; ne var ki, rakip takım alanına yaptığı akınlar vaatlerinin aksine katı ve önceden kestirilebilir çıktı. Üstelik imkânsız olanı vaat ederken, atmayı başarabildiği gollerin sayısı hiç de dişe dokunur değildi. Doğal olarak, bir sonraki maçta oynayacakların listesinde, Trotsky'nin adı yer almadı: O Meksika'ya sürgüne gönderilmişti, yeniden farkedilmeyi beklerken volta atmakla geçiriyordu artık zamanını.

Ne Trotsky ne de Lenin, sahada Gramsci'nin isteklerini tamamen karşılamayı başarabilmişti. Ama, Tiflis'li Joe Stalin adına mücadeleyi sürdüren bazı oyuncular vardı. Stalin muhalefete hiç dayanamayan bir adamdı, üstelik kendini bir kere uluslararası rekabetin heyecanına kaptırdı mı bütün Avrupa'nın içi-

ni kabak gibi oymaya da hazırды. Ancak, zalim bir disiplini olan Stalin'in Sibirya'daki eğitim kamplarında kurduğu rejim, oyuncuların buz gibi donmalarına ve bir daha da kendilerine verilerden fazlasını istememelerine yol açtı.

Gramsci, Stalin'in takımı için doğru adam olmadığını seziyordu ve Joe'nun Moskova'daki evinin bahçesine yaptığı kısa bir keşif gezisinden sonra, İtalya'nın güneşli iklimine dönüp takımını şampiyonlar takımı haline getirmek için üçüncü bir yolu denemeye karar verdi: Sağdan, soldan ve hatta uzak soldan gelecek toplara dayanmayan bir oyun kuracaktı. Bir sınıf takımına sahip olduğunu biliyordu, ama her bireysel oyuncunun tek başına pek bir değeri yoktu: Göz kamaştırıcı driplingler hiçbir yere ulaşmıyordu, uzun atışlar ise kale alanına girmek yerine sahanın dışına çıkıp yörüngeye oturuyorlardı neredeyse. Karışık bir paslaşma, oyunun yeni düzeni oldu. Takım oyuncular birbirlerinin arasını bozmaya çalışırlarken işbirliği yapmasını öğrendiler ve yan çizgilerden olanca güçleriyle bağırarak onları destekleyen taraftarlarla, bütün stadyum topu ileri götürmeye çalışan bir kitle haline geldi sanki. Akıllarını tamamen yitirmiş bir bek dörtlüyle karşı karşıya kaldıklarında ise oyuncular, kurnazca bir geri pasın kaybedilmiş mülkiyetin ve kırık bacakların yol açacağı düş kırıklığından daha iyi bir seçenek olduğunu bilirlerdi. Takımın belli bir oyun tarzı vardı; akla uygun her cepheden atağa geçerler, bir an sol taraftan aşağıya doğru deli gibi bir fırlama, hemen sonra ise santradan sabırla geçen paslarla rakibi darmadağın ederlerdi.

Ama iyi sınıftan olmak tek başına Gramsci'ye oyunu kazandıramazdı. Takımı motive edebilmek için başka yollar da bulmak zorundaydı; oyuncuların gol üretim araçları ile kurdukları kişisel ilişkileri bunun için yeterli değildi. Çalışma oranı ve yüz-

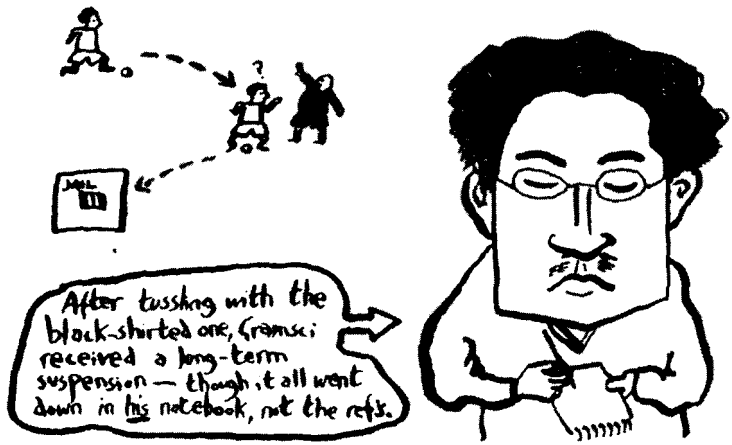
desine dayalı futbolun getirdiği cansız tutumluluk takımın yaratıcılığını öldürüyordu, bu yüzden de Gramsci Libero aramaya karar verdi. Her oyuncu gole gidecek yolu kendi başına bulmak zorundaydı. Kısa bir süre sonra Gramsci'nin ucuzcu takımı, birliğini kaybetmiş takımlara golleri birbiri ardına sıralamaya başladı. Gramsci, para torbası büyük klüplerin zenginliklerinin başarıyı her zaman garanti etmeyeceğinin ispatlamak üzere işe koyulmuştu.

Gramsci bütün takımı bu işe bulaştırdı. Ustalıkla bir-ikiler sayesinde oyuncular, kenar çizgilerinde uzun süre unutulmaktan kurtulup oyuna dahil oldular. Gramsci, yeteneğe dayanan oyunla fiziksel güce dayanan oyun arasında, oyuncuların kendi kendilerine kurdukları bariyerleri yerle bir etti. Artık işçi-futbolcu günleri geride kalmıştı, şimdi oyunun içini dışını okuyabilen oyuncuların zamanıydı. Bu yeni yaklaşım Antonio'nun hayranlarına çok keyifli (pasta and vino) gelmişti. 'Bir karşılayacak ve rakip kaleye atacak bulunur' umuduyla topu amaçsızca göğe göndermekten vazgeçilmişti artık; akıllarını ayaklarına veren oyuncular zekice paslaşmalarla bir birim gibi beraber çalışmaya başlamışlardı.

Oyuna ayak uydurmak için umutsuzca koşturan kara elbise-
li kanun adamları düdüklerinin zorlayıcılığına dayanarak oyunu yönetmeye çalışıyorlardı; verdikleri kararlar, Gramsci'nin takımının iyiden iyiye karşısındaydı. Ne de olsa Gramsci'nin takımı çok uzun süredir ligi yöneten takımları devirmeyi amaçlayan mazlum bir takımdı; yenilmeleri kaçınılmazdı. Oyuncular kendi başlarına can alıcı penaltıları kazanamayacaklarını biliyorlardı, o yüzden taraftarlarından hakemin soyunu sopunu ve cinsel eğilimlerini sorgulamalarını, bir diyetin ya da göz muayenesinin gerekli olduğunu söylemelerini istediler. Gol-üretim

çizgisinden uzakta, tribünlere ev kurmuş olan bu gürhunun oyunla değişik bir ilişkileri vardı ve son zafere yapacakları katkı belirleyici olacaktı. Taraftarlar medeni kişilerdi; her türden insan vardı aralarında, ama ortak bir amaçla birbirlerine kaynaşmışlardı. Onlar kibar bir oyuna özlem duyuyorlardı, Gramsci ve arkadaşlarının sahada onlara bol bol verdikleri de buydu işte. Tutku dolu paslar ayak, direk ve ağ arasında kurulmuş konjüktürü defalarca buluyordu. Seyirciler dalgalandıkça Gramsci işi çözdüğünü anlıyordu; takımının elde etmek istediği başarı için mümkün olan en geniş desteği inşa ederek ligi tersine çevirmiş ve sıralamanın dibindeki takımları tepeye çıkartarak rüyalarını gerçeğe dönüştürmüştü.

Disiplinli, ama asla zorba olmayan Gramsci oyunu kazanma yollarına yeni boyutlar eklemişti. Ama onun payına düşen, en sert darbe oldu: Uydurma suçlar yüzünden, en verimli yıllarını hapiste geçirmek zorunda kaldı. Yine de, takım arkadaşlarının aksine, parmaklıklar ardında geçen günlerinin hikayesini gazetelere satarak kısa yoldan zengin olmayı seçmedi. Bunun yerine, hapiste içine yuvarlandığı düşünceleri titizlikle tuttuğu defterlere kaydetti; daha sonra bu defterler dışarıya kaçırılarak yandaşları tarafından birleştirildi ve onun adını taşıyan taktikler haline dönüştürüldü. Yazılarında, kendi takımının kazanma ayrıcalığına sahip olduğunu vurgulayan bir tutum benimsemişti hiçbir zaman. Tottenham okulunun kronolojik gerekliliği ve bir numarada (kendilerinde) sonlanan yıllara olan saplantıları ona göre değildi. Kendini Birleşik diye adlandırmak da tek başına yeterli olamazdı -takım lakapların en değerlisini kazanmak zorundaydı. Ve bunu başarabilmek için, gol taktiklerini ve maç kazanma stratejisini birleştirdiği esnek bir yaklaşımı destekledi Gramsci. Saha üzerinde koşturan bu dört göz,

Hapishane

Siyah formallıyla takıştıktan sonra, Gramsci uzun süreli bir uzaklaştırma aldı, ama bu Gramsci'nin defterine yazıldı, hakemin değil.

cüce ve kambur adam, oyuncular arasında “yengeç” lakabını alan ilklerden biri oldu.

Ve böylece, tıpkı diğer yengeç arkadaşı Ray Wilkins gibi Gramsci de aslında bir Spice Boy olmayacaktı; öte yandan, çalışmaktan başka bir şey yapmayan biri de değildi o. Yetenek konusunda hasis davrananların koyduğu sınırları aşmıştı. Kendi ceza alanlarının güvenliği içinde kalmayı tercih eden oyuncuların aksine, Antonio onu sahanın her tarafına götüren devingen bir avareliği tercih ediyor ve onu sahanın sol yanında markaja alıp üstün konuma geçmeye çalışanları umursamıyordu. Bir zamanlar umutsuz bir şekilde bölünmüş olan bir takıma yeni bir düzen getirmiş ve kendi yeteneklerine tutkulu bir inanç duymalarını, dört elle işlerine sarılmalarını sağlamıştı. Maç sonrası televizyon kameralarına yapacağı analizleri

kafasında tasarlarlarken tüm kötümserliğiyle gözlerini kramponlarına dikerdi; ama bir gün oyunun kendi istediği şekilde gideceğinden emin insanların azimli iyimserliğiyle, saha üzerinde doksan dakika boyunca her şeyini ortaya koymaktan kaçınmazdı.

BOB MARLEY

Kingstonian FC ve Jamaika

11 Numara: Sol-açık

'Futbol Ben'in bir parçasıdır, seni beladan uzak tutar. Disiplindir. Sabahları erkenden kalkıp koşmanı sağlar. Koşarken kafanı arındırırsın. Çevrendeki dünya, uyanır.

BOB MARLEY, Kendi Sözlerinden

ol açıkta oynayan Bob Marley çimlerin üzerinde top koşturmayı severdi. Kanatlarda sızıp kalacak biri değil-di o; topun geriden çıkıp göğe doğru yükselmesini beklerken o da tırmanmaya başlardı. Ve sonra, topu uçuşunun tam ortasında yakalayıp kontrolüne aldığı anda rakibini de atlatır, topu sol taraftan sürerek rakip takımın yarı sahasına geçirir ve ev sahibi takıma, hayranlarının çılgınca tezahüratları eşliğinde, muhteşem bir gol atardı.

Topa sahipken etrafı çevrildiğinde, Bob izdihamdan kendini nasıl kurtaracağını iyi biliyordu. Doğrul, ayağa kalk ve sen daha farkına varmadan o çoktan harekete geçmiş olurdu bile. En beğenilen vuruşlar listesine girme sıklığı, inanılmazdı. Nitekim Bob'un kısa süre sonra golcü olarak listenin başına yerleşmesi kimseyi şaşırtmadı. Ama onu gerçek bir efsane haline getiren ve kendine saygı duyan her fantezi lig oyuncusunun ilk tercihi olmasını sağlayan özelliği, can alıcı öneme sahip gol asistleri oldu. Bob doğal mistisizmi fantezinin çekiciliğine tercih ediyordu, ama bu da önemsiz bir antropolojik ayrıntıdan başka bir şey değildir.

Kökleri hakkında her şeyi biliyordu, hiç kuşkusuz. Onun soyundan pek çok oyuncu, ilk on bire girme hırsıyla dolu olmalarına rağmen, bunu başaramamıştı. Bazıları Elvis Presley'nin kral olduğunu düşünürlerdi, ama sıkı markajcı savunma oyuncularına onları soluk aldırıyorlar, onun çok değerli mavi süet ayakkabılarına basıp çıldırmasına sebep oluyorlardı. Bob Dylan birçok savunma duvarını sarsabilirdi, ama rüzgârla uçup giden topla birlikte, haçları da arzu edilecek bir çok şey bırakıyordu geriye.

Mick Jagger da erken yaşlarda umut veren oyunculardan biriydi; ama forvetteki diğer arkadaşları, ondan artık mührü haline gelmiş uzun, labirent gibi driplinglerini bir tarafa bırakıp sadece pas vermesini istediklerinde, hiç de tatmin edici olmayan bir cevap almaktan yakınıyorlardı.

Bütün bunların geçerliliklerini korudukları zamanlar vardı elbette, ama Bob farklı bir ritimle oynuyordu oyununu. Orta sahada kölelik yapmak ona göre değildi. Genç, yetenekli ve siyah bir oyuncu olarak, ilk ilhamını Marcus Garvey'den aldı; diğer siyah yıldızlar da onun rehberleri oldular ve oyunun en üst noktalarına kadar yükselmesine yardım ettiler.

Kariyerinde yükselmeye başladıkça, Bob kanatlarda bir peygamber haline geldi. Onun karşısında oynayanlar korkudan titrerlerdi, çünkü Bob'un doksan dakika boyunca pestillerini çıkaracağını biliyorlardı. Bob'u yanına alan takımın zafere ulaşacağı kesindi. O bağımsız bir oyuncuydu, ama aynı zamanda çoğunluğun yönetiminde söz sahibi olması gerektiğini de savunurdu ve bu durum, topu elde etmek için mümkün olan her yolu kullanması da eklenince, başının sık sık belaya girmesine yol açıyordu. Hareketleri çok bilinçliydi, sıkıttığı yumruğuyla dengini arıyor gibiydi. Ve can yakıcı vuruşlarından biri hakemi bulduğunda işler gerçekten çığırından çıktı. Ama, seken topun hakemin vekilini de vurduğu iddia edildiğinde, Bob her şeyi inkâr etti. "Kendimi savunuyordum" dedi dürüstçe, erken bir banyo kendisini çağırıyordu ve o tarihi "Kendini savunma suç değildir" hükmü, hakıyla uygulandı.

Bob, güçlü atak sistemiyle, rakip kaleye birbiri ardına hit goller atardı. Bob'un takımının en önemli özelliği armoni içinde oynamalarıydı. Ama Bob'un ilk ortakları, ona ayak uydurmayı başaramadılar. Özellikle Peter Tosh Bob'un top çelmelerinden

Marley (çağdaşı Brian Clough gibi) futbolun her zaman çimler üzerinde oynanması gerektiğine inanırdı.

iyice alınmaya başladı ve kariyerinde sayısız defa oyundan atıldıktan sonra, otoritelerden bu durumu yasallaştırmalarını istedi. Bunny Livingstone da aynı şekilde gözden düşmüştü; Bob'un çok yumuşak olduğunu ve takımı kaybettiğinde kendi başına fer-yat figân ettiğini öne sürüyordu. Ama Bob bu tür suçlamalarla yolundan alıkonulabilecek bir adam değildi ve aradan fazla zaman geçmeden, atak seçeneklerini hızla yeniden düzenleyerek, yoluna çıkmaya cüret eden bütün kalecilerin üzerinden gollerini yine aşırıtmaya başladı.

Ayaklanma çıkarma tehditinde bulunan Bob'un oyuncuları öyle hızlılardı ki, dikkat etmezlerse tutuşabilirlerdi. Bob takım arkadaşlarını sakinleşmeye çağırırdı; oyunu kendi adımlarına göre oynamalı, iki tane yedi numara çarpıştığında, sükunetlerini korumayı bilmeliydiler. Hakem, yumruk yağmuru altında kontrolden çıkmaya eğilimli oyuna barış getirmekle yükümlüydü. Oyun

Bob çimlere basıyor; yünlü tayt ve beresi, kışa özgü seçmeli.

düzene girdikçe Bob da en başarılı olduğu şeyi yaptı, evinde bir hit gol daha kaydetti ve üç puanı cebine koydu.

Uzun vuruşların ilk yandaşlarından biriydi Bob, topları yağmur gibi indirirken kolları alevli mızrakları andırırdı ve yukarı cephede, bu topları birleştirip yerlerine gönderecek popüler bir genç oyuncu her zaman olurdu. Lig şampiyonluğu kısa sürede hayal olmaktan çıktı, ama takım, sallantıda olan birinciliğini sürdürmek için hareketini devam ettirmek zorundaydı. Üst sırada olmak çok zordu, arkadan kovalayanlar sizi alaşağı etmek için fırsat kollarlardı. Takımın canlanması gerekiyordu, bu yüzden de yaşlılar göç etmeye başladılar, geçmişte takıma çok faydaları dokunmuşsa da artık heyecanlı lige ve ağır idman programına ayak uyduramayacak durumdaydılar.

Takımın, her mücadelede topu rakibin ayağından alabilecek bir top kapıcısına ve topu kanattaki Bob'a hızla ulaştırabilecek ayağı çabuk bir oyuncuya ihtiyacı vardı hâlâ; bu arada da diğerleri, Bob'a zafer yolunda ihtiyaç duyduğu desteği vermeliydiler. Lee Perry kısa sürede sıradan bir oyuncu olmadığını ispat etti ve Bob'a arzuladığı malları sağlamaya başladı; böylece, bir beraberlikle paçayı zor kurtarabileceklerini düşündükleri maçlarda, kıyasıya mücadelelerden sonra zafer kazanmayı başardılar. Bob elbette beraberlikten yakınmazdı, bir puan almak hiç puan almamaktan çok daha iyiydi. Ama öte yandan, gidebilecekleri en yüksek yere ulaşmak istiyorlarsa eğer, üç puana ihtiyaçları olduğunun da farkındaydı.

Bob'un kanat boyunca soğukkanlı bir şekilde koşması mevesini vermeye başlamıştı ve yetenekli kanat oyuncularının etkisiyle, Bob'un takımı şampiyonluk yarışında iyiden iyiye söz sahibi olmuştu. Bazıları, Bob'un solo bir oyuncu olduğu düşüncesindeydiler; aslında onun tek yaptığı orta saha kanat arkalarına,

peşinden gelmeleri için iz bırakmaktı. Attığı her golle takımı onu hararetle kutladığında Bob arkadaşlarına sadece şu soruyu sorardı: “Sevgi bu mu? (Is This Love?)” Elbette evlat, ama ne yazık ki senin anladığın anlamda değil: İnsanlar ancak sezonun son maçında Manchester’ın kalesine üç gol attığında buna hazır olacaklar ve sen de ancak ondan sonra ruhunu tatmin edebilirsin. Birkaç ay önce bu takım ayakta kalmaya çabalayan bir takımdı; şimdi ise bedelini ödeyip kendilerini cehennemden kurtarmışlardı ve Bob bütün bunlarda Tanrı’nın elini gördü. Sadece birkaç yarı deli kaleci, aleyhlerinde bir penaltı kararı daha verildiğini gördüklerinde, buna karşı çıkmadı.

Ama Bob, şampiyonluğu kazanmak için olağanüstü bir çaba göstermeleri gerektiğini biliyordu. Ve bir kere kaybederlerse, bir şansları daha olmayacaktı. Kıyamet günü yaklaştıkça sonucu önceden tahmin etmeye hazır birçok kişi türemişti zaten, ama Bob takımdaşlarının maçı çantada keklik görmemeleri için her şeyi yaptı. Kendilerini kaptırmanın alemi yoktu, hâlâ yoksuldular ve kazanmaları gereken daha çok şey vardı.

Bob, bekte oynayan Marvin Gaye’e güvenebileceğini biliyordu, Marvin ortada neler döndüğünden her zaman haberdar olurdu. Bu arada Curtis Mayfield topu yukarı geçirip takımın usta vuruşçusu Stevie Wonder’a ulaştırır ve böylece korner atışı, köşe vuruşu gibi durumlardan en iyi şekilde faydalanılırdı. Açık oyunda gol atmak son birkaç maçta sorun olarak çıkmıştı karşılarına, eğer forvetleri böylesine bir gol açlığından muzdarip olmasalardı bir numaraya çoktan yükselmişlerdi. Bu yüzden Bob, iyi bir transfer kapmak için gerekli cesur adımı attı. Özgür bir Nelson Mandela, Bob’un forvet için hayal edebileceğinden çok daha iyi bir anlaşılmaydı. Bob bu transferle şampiyonluk kupasını kolayca kapıp götürüvereceklerine inanıyor değildi;

ama en azından artık takımının başarısı yeterli sayıda insan tarafından onaylanıyordu. Böylece, yaşlı zaman-ölçer Miles Davis'in cazlandırıdığı forvet çizgisiyle beraber, Bob atağı başka kimin geliştirebileceğini incelemeye başladı. Jerry Lee Lewis kazandırdığı muhteşem toplanla ün sağlamıştı ama Bob nedense ikna olmadı. Onun daha uyumlu bir top kapıcısına, çağırıldığı zaman topu geri besleyebilecek ve bu arada da günün sonunda kaptanı Bob'un ağzından çıkanların gospel olduğunu anlayabilecek birine ihtiyacı vardı: Haile Selassie, Afrika liginde şampiyonluk kovalayan Etiyopya'nın fatih aslanı, Bob için mükemmel bir seçenektir. Bob, artık şampiyonluğu elde edecek takımı kurduğunu biliyordu.

Ama dakikalar hızla ilerleyip sezonun son maçının da sonu iyice yaklaşırken, işler hiç de onların umduğu gibi gitmiyordu. Ta ki, Bob seksen dokuz dakika boyunca onu iteleyip duran savunma oyuncusundan kurtulup kendini kanada atıncaya kadar. Yolunu tıkayan iki bek oyuncusunun arasından sıyrılıp sonucu belirleyen golü attığında eşitlik söz konusu bile değildi. İşte sonunda başarmıştı. Onlara "Şampiyonlar" adı verildi; Bob nihayet bir numaraya sahip olmuştu.

Dizin

- Adorno, Theodor 101
- Anarşi 82
- Antony, Mark, Pompey'in yenilmesi 49
- Aquinas, St Thomas 106
- Ayer, Freddie, Spurs'ün kötü kaderli destekçisi. 72
- Barthes, Roland 102
- Banks, Gordon 21
- Baudrillard, Jean 37, 39, 41, 42, 44
- Beck, John, futbolu felsefeyle özdeşleştirenlerin öncüsü 71
- Beckham, David, 41
- Bobbitt, Lorena, futbolcuları hayatlarının baharında kesip atan kadın 35
- Brownmiller, Susan 29
- Cambridge United, Wittgenstein'in entelektüel gelişimindeki rolü. 67
- Camus, Albert, 13, 15, 20
- De Beauvoir, Simone 27, 29, 33
- Derrida, Jacques 44
- Dylan, Bob; rüzgârda uçuşan haçlar, 121
- Eco, Umberto, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107
- Eintracht Frankfurt, tek boyutlu savunma ekol, İ
- Engels, Friedrich, 34, 62
- Foucault, Baudrillard tarafından dışarı atılan, 44, 99
- Freud, Sigmund, 34, 35
- Friedan, Betty, 29
- Gramsci, Antonio, 109, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117
- Grimsby Şehri, 43
- Gray, Andy, video sihirli-işaret kalemi, 40
- Hammerlar, kahrolsun, 62
- Hansen, Alan, savunmayı suçlama konusunda şaşmaz bir yetenek, 69
- Heidegger, Martin, sağ kanat boyunca aşağı koşan, 21
- Hemingway, Ernest, 21
- Inter Milan, 106
- Italy
- Jagger, Mick, 122
- Jensen, John, Danimarka'da bir ahlaksız, 52

Joyce, James, 80
Kerouac, Jack, 32
Kleopatra, intihar, 49, 50
Kristal Saray, saldırı, 113
Lacan, Jacques, kapalı savunma, 106
Left Bank (Sol Yaka), 32, 33
Lenin, V.I., 22, 24, 29, 34, 70, 113, 122
Lineker, Gary, 92
Liverpool, 69
Manchester City, 71
Mandela, Nelson, özgür transfer, 126
Marley, Bob, 119, 121, 123
Marx, Karl, 41, 62
Marksizm, 111
McLuhan, Marshall, 44, 45
Mill, John Stuart, 32
Motson, John, 81
Nietzsche, Friedrich, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66
Oasis, 71
Oxford United, 72
Pynchon, Thomas, V oluşumunun duayeni, 104
Perry, Lee, sıradan oyuncu, 125
Queensberry Kuralları, 82
Russell, Bertrand, 69

Sartre, Jean-Paul, 33
Schmeichel, Peter, 19
Shakespeare, William, 47, 49, 51
Shaw, George Bernard, 80
Shrewsbury şehri, 54
Southgate, Garreth, 21
Stalin, Joe, eğitim kampları, 113, 114
Strachan, Gordon, muz düşkünlüğü, 70
Tottenham Hotspur, kronolojik gerekçiliğin kötülükleri, 72, 74, 116
Trotsky, Leon, yeniden seçilmeyi bekliyor, 113
Tzu, Sun, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96
Wagner, Richard, savunma oyuncusunu aşan, 62
Warhol, sadece on beş dakika boyunca iyi, 105
Wembley, 42, 96
West Ham, 41
White Hart Lane, 73
Wilde, Oscar, 77, 79, 83
Wittgenstein, Ludwig, 67, 69, 71, 73, 75
Wilkins, Ray, 117
Yashin Lev, 21
Zoff, Dino, 21

RESİM KAYNAKLARI

Albert Camus © harlingue/Viollet

Albert Camus ve Cezayirdeki futbol takımı c. 1930 © Collection Viollet

Simone de Beauvoir © Archive Photos.

William Shakespeare © Collection Viollet

On altıncı yüzyılda futbol, Crispin de Passe tarafından gravürlenmiş
© Mary Evans Resim Kütüphanesi.

Sun Tzu, bin yıllık bşr baskı klalı portresinden esinlenilmiştir.

Çin'de futbol, Sancai tuhui Ansiklopedisi'nden alınan basma kalıp
gravür, 1607, 15024.a.I, © İngiliz Kütüphanesi (British Library)

'Futbol'u temsil eden Çinli karakterler

Antonio Gramsci © Collection Viollet

Bob Marley © Kate Simon/Sygma

Bob Marley futbol oynarken © A. Boot/Camera Press.

Jean Baudrillard © M. Dupuis

Friedrich Nietzsche © A K G London

Oscar Wilde © Corbis-Bettmann

Umberto Eco © Mike Powell/Camera Press

Ludwig Wittgenstein © AKG London

Filozof Futbol

Hayali takım Filozof Futbol'un şaşırtıcı masalı, dünyanın en önemli düşünürlerinin, beyinleri başlarında değil de kramponlarında olsaydı neler yaşayacaklarını anlatır. Albert Camus temiz bir sayfa açmadaki zayıf şansı yüzünden iyice varoluşçu olur; orta saha oyun kurucusu William Shakespeare'in uzun topları kuru gürültüden başka işe yaramaz; bu arada santrafor Friedrich Nietzsche, hakemin iyi ve kötü konusundaki yargılarından kuşku duyduğu için kırmızı kart görür.

Çimlere yapışan Bob Marley, kale alanında iyice pozitivist olan Ludwig Wittgenstein ve ön cephede oynamak için imza atan Umberto Eco ile Filozof Futbol, herkesin destekleyebileceği bir takım.

Eğlenceli, aydınlatıcı, ve bazı durumlarda da tamamen budalaca bir kitap...

VIA
P

0.000. TL. 2.00